

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28-30 iyul 2018-ci il Şənbə № 161 (7050) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər
Uşaqlarımızın psixologiyasını pozan, qan saçan cizgi filmləri - SOS!
yazısı sah.13-də

Gündəm

Xanlar Vəliyevdən qardaşının güllələnməsi ilə bağlı növbəti sensasion açıqlamalar

Hərbi prokuror icra başçısı Elmar Vəliyevin vurulmasında suçu bildiyi yeni ünvanları göstərdi; "Radikal müxalifet və dini-ekstremist təşkilatlarla..."

yazısı sah.6-da

Enerji qəzasını araşdırmaq üçün xaricdən ekspertlər gətirilib

yazısı sah.3-də

"AST Telman" həmişə müğənnilərə dəstək olub, indi də onlardan dəstək alınsın" - redaktor

yazısı sah.7-da

Müdafıə Sənayesi Nazirliyi MN-ə birləşdirilə bilərmi...

yazısı sah.4-də

BMT-nin Qarabağa dair daha bir qətnamə qəbul etməsi istənilidir

yazısı sah.6-da

Köçəryanın həbsi xəbəri yayıldı - Paşinyan qisas alır, yoxsa...

yazısı sah.9-da

"Əksər rayonlarda tullantı suları təmizlənmədən Xəzərə axıdılır" - ETSN

yazısı sah.13-də

"Rusiya ilə Azərbaycan arasında ciddi razılaşmaların olması gözlənilir" - politoloq

yazısı sah.9-da

Türkiyə-ABŞ gərginliyi pik həddə

yazısı sah.12-də

Dünyadakı məşhur türk və müsəlman masonlar

yazısı sah.15-də

Paytaxt nəqliyyatı yenə cəhennəmə dönüb

yazısı sah.14-da

ABŞ-İRAN MÜHARİBƏSİNİN VAXTI

ACIQLANDI - AVQUSTDA DƏHSƏTLİ SAVAŞ GÖZLƏNİLİR

İki ölkə arasında söz atışması yerini bombardmanlara verməyə hazırlaşır; bölgəni humanitar və iqtisadi fəlakət təhdid edir; Azərbaycan özünü necə sigortalayacaq...

yazısı sah.5-də

Paşinyan Putinin "Ürəyinə" yol axtarır - Kreml "ataq" biləcəkmi?

Erməni baş nazir həm Rusiya rəhbərliyinə qarşı güclü immunitet yaratmağa çalışır, həm də "məxməri inqilabın meyvələrini" heç kimlə bölüşmək istəmir; Paşinyan yenə Moskvanın "quyruğunu" tapdadı - cavab nə olacaq?..

yazısı sah.8-də

Politoloq:

"Avropa Azərbaycana Sərqə açılan pəncərə kimi baxır"

yazısı sah.3-də

Cahangır

Hacıyevə qarşı yeni - 3.3 milyardlıq ittihad

yazısı sah.4-də

Razi Nurullayev:

"Dindən öz məqsədləri üçün istifadə etmək istəyən fursətlər var"

yazısı sah.10-da

Son bir ayda Azərbaycan və Avropa arasında ciddi bir siyasi hərəkətlilik var. İyulun əvvəlində ölkə prezidenti Brüsselə səfər edərək Avropa İttifaqı rosmiləri ilə yüksək seviyyəli görüşlər keçirdi. Bu səfər zamanı Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında "Tərəfdarlıq prioritetləri" sənədi imzalanıb.

Bu səfərdən az sonra, iyulun 17-də İtalya prezidenti Bakıya iki günlük səfər gəlib. Bundan sonra isə iyulun 19-da Azərbaycan prezidenti Fransaya səfər edib. Hər iki səfər

raq Azərbaycanın ərazi bütövünü dəstekleyir. Buna görə də rəsmi Bakı ümidi edir ki, İtalya ATƏT-e sədrlik etdiyi dövrde Dağlıq Qarabağ münaqişesinin həllinə çalışacaq. İtalya prezidenti də çıxışında bu məsələyə diqqət ayırdı: "İtalya ATƏT-də sədrliyi çərçivəsində də Azərbaycana öz töhfəsini verəcəyini bir daha vurğulayıb. İtalya xüsusən regionda olan problemlərlə bağlı, həmçinin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı ATƏT-e sədrlik çərçivəsində

xətti tikildikdən sonra Avropa dövlətləri arasında məhz İtaliya Azərbaycan qazının əsas alıcılarından birine çevriləcək. İndin özündə də Avropa İttifaqı dövlətləri arasında Azərbaycan neftini en çox alan ölkə İtalyiadır. İtalya prezidenti Bakıdakı açıqlamasında Xəzər dənizinin qazının Avropa üçün çox önemli olduğunu bildirdi. Ancaq İtalya prezidenti konkret olaraq "İtalya Azərbaycandan qaz alacaq" ifadəsinə işlətmədi. İtalya prezidentinin bu açıqlamasına baxma yaraq, İtalyanın yeni hökumət

canının Fransaya səfərini Azərbaycan-Avropa və Azərbaycan-Fransa münəsibətlərinin dərinleşməsi baxımından mühüm addım kimi qiymətləndirir. Avropa dövlətləri arasında Cənubi Qafqaza maraq göstərən dövlətlərdən biri olan Fransanın prezidentlərinin dəfələrlə regiona səfər etdiyini xatırladan eksperta görə, bu, Parisin bölgəmizə olan marağını göstərir. Fransanın Minsk Qrupunun həmsədri kimi eyni zamanda bütün Avropanı təmsil etdiyini qeyd edən

"Avropa Azərbaycana Şərqə açılan pəncərə kimi baxır"

Politoloq Elxan Şahinoğlu: "Yaxın müddətdə Azərbaycan Avropanın Cənubi Qafqaz üçün qeyri-rəsmi tətbiq etdiyi embarqonu yaracaq"

zamanı ölkələr arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi istiqamətində bir sıra real sazişlər imzalanıb, əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi ilə bağlı razılıq əldə olunub.

Azərbaycan və Avropa arasında son həftələrdə artan bu cür qarşılıqlı əlaqələr Bakının Brüsselle yaxınlaşması cəhdid kimi yozulur. Azərbaycan prezidenti NATO toplantısına qatılıb və yüksək seviyyədə görüşlər keçirib. Bakının "qoca qite" ilə yaxınlaşmasının arxasında hansı səbəblər dayanır?

Siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlunun fikrincə, son bir ayda Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında çox sıx temasların qeydə alınmasının arxasında obyektiv səbəblər dayanır. Azərbaycanın inkişafında Avropanın yeri və rolunun əvəzsiz olduğunu qeyd edən E.Şahinoğlu Avropa İttifaqı dövlətlərinin Azərbaycanın əsas iqtisadi tərəfdası olduğunu bildirdi: "Avropa da Azərbaycana Şərqə açılan pəncərə kimi baxır. İtalyanın prezidenti Sercio Mattarellanın iyulun 18-də Azərbaycana səfərinə diqqət yetirik. Bu, İtalya prezidentinin Azərbaycana ilk səfəri idi. İki ölkə arasında saziş 2014-cü ilde müxtəlif sənədlər imzalandı. Bundan sonra prezidentlər mətbuatla bəyanatla çıxış edilər. İtalya ilə əməkdaşlıq Azərbaycan üçün bir neçə baxımdan vacibdir. Birincisi, İtalya hazırda ATƏT-e sədrlik edir. Dağlıq Qarabağ münaqişesinin həlli ilə ATƏT-in Minsk Qrupu məşğul olur. İtalya birmənəli ola-

öz dəstəyini göstərəcək". Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev İtalyalı həmkarının bu açıqlamasına cavab olaraq "əminik ki, İtalya Qarabağ münaqişesinin həllində fəal rol oynayacaq" ifadəsini səsləndirdi".

E.Şahinoğlu deyir ki, İtalyanın ATƏT-e sədrliyi dövründə Dağlıq Qarabağ münaqişesinin həll olunacağı demək çətindir. Çünkü İtalyanın əvvəl Azərbaycanla müttəfiq olan digər dövlətlər də ATƏT-e sədrlik ediblər, lakin həmin dövlətlər də münaqişənin həllinə nail ola biləyiblər. Ancaq həmsöhbətimizin fikrincə, istənilən halda İtalya kimi böyük Avropa dövlətinin münaqişənin həllində fəallıq etməsi Azərbaycan üçün əlverişlidir: "İtalyanın münaqişənin həllində fəallığını artırması Azərbaycan üçün az əhəmiyyət daşıdır. İkinci, İtalya Azərbaycanın Avropa İttifaqı və NATO ilə integrasiyasına dəstək verir. İtalya Brüssellə Bakı arasındakı strateji tərəfdəşliq sazişinin qısa müddətdə imzalanmasına çalışır. Azərbaycanın Avropa İttifaqının 9 ölkəsi ilə strateji tərəfdəşliq saziş var, bunlardan biri İtalyadır. İki ölkə arasında saziş 2014-cü ilde imzalanıb.

Üçüncüsü, Avropa İttifaqı dövlətləri arasında Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdası məhz İtalyadır. İtalyanın bir neçə şirkəti Azərbaycanda fəaliyyət göstərir, fabrik və zavodların tikintisində yaxından iştirak edirlər. Azərbaycan sənayesi İtalyanın texnologiyalarına ehtiyac duyur. TAP boru

üzvləri TAP layihəsi ilə bağlı bəzən ikibəşli açıqlamalar verirlər. İtalyada bu boru xəttinin ekologiyaya zərər vuracağını söyləyənlər də var. Ona görə də İtalyanın baş nazirinin və digər hökumət üzvlərinin də TAP layihəsi ilə bağlı qəti mövqə bildirməsi vacibdir. İtalyanın hazırlı həkuməti isə populist partiyaların koalisiyasından formalaşıb.

Dördüncüsü, İtalya prezidenti Bakıda başqa maraqlı fikir de söyledi: "Biz müdafiə sahəsində şirkətlərimizin əməkdaşlığı barədə danışdıq. Çünkü biz inanırıq ki, İtalyanın bu sahədə eldə etdiyi texnologiyalar Azərbaycanın iqtisadiyyatına öz töhfəsini verə bilər". Müdafiə sahəsində əməkdaşlıq iki ölkə arasında münasibətlərdə yeni səhifə açı bilər. Ancaq bu məsələdə əsas söz sahibi yenə İtalya prezidenti deyil, hökumətdir. Ona görə də İtalya prezidentinin Azərbaycanla bağlı dediklərini bu ölkənin baş naziri də təsdiq etməlidir. Bu baxımdan İtalyanın baş nazirinin də Azərbaycana gəlməsi və deyilənləri təsdiq etməsi zəruriidir".

Elxan Şahinoglu Azərbay-

E.Şahinoglu fikrincə, Bakı üçün indi Parislə əməkdaşlığı dərinləşdirmək vacibdir: "Doğrudur, Fransa parlamentdə erməni lobbisinin xeyrinə qəbul edilən sənədlər var və bu, haqlı olaraq Azərbaycan cəmiyyətinin xoşuna gelmir. Buna baxmayaraq, Azərbaycan erməni lobbisinin güclü olduğu Fransa ilə əməkdaşlığı genişləndirməlidir. Prezident İlham Əliyevin Parisdə görüşləri də bundan xəber verir. İlham Əliyev "Total" neft şirkətinin rəhbəri ilə görüşdü. "Total" dünyanın nəhəng neft şirkətlərindən biridir. Şirkət Azərbaycanın enerji yataqlarının işlənməsində iştirak edir, yeni yataqlara maraq göstərir və Azərbaycana yeni investisiyalar qoymağa başlayır. Bu, hər iki tərəfə xeyirlidir. İlham Əliyev Parisdə Fransa'nın hərbi sənaye kompleksinə aid şirkətlərinin ("Naval Group", CİFAL, "Thales International") prezidentləri ilə görüşdü. Həmin şirkətlər Azərbaycanla hərbi sahədə əməkdaşlıq etmək isteyirlər. Bu şirkətlər sentyabr ayında Bakıda ADEX sərgisində də iştirak edəcəklər. Mümkündür ki, ya-

Enerji qəzasını araşdırmaq üçün xaricdən ekspertlər gətirilib

Energetika Nazirliyi: "Azərenerji" ASC-yə tapşırıqlar verilib"

Azərbaycanın enerji təchizatı sistemində baş vermiş qəzalardan bir aya yaxın vaxt keçib. Bu müddət ərzində qəzannın səbəblərinin araşdırılması, onların aradan qaldırılması istiqamətində hansı işlərin görülməsi ictimaiyyəti maraqlandır.

Xatırlada ki, ölkə prezidentinin yanında qəza ilə bağlı geniş müşavirə keçirilib. Müşavirədə çıxış edən prezident İlham Əliyev bildirib ki, qəzannın səbəbləri vacib olsada, bundan daha önemli məsələ qəza nəticəsində ümumi sistemin sıradan çıxmasıdır: "Bu, çox ciddi bir faktdır və əlavə tədbirlər görülməlidir ki, gələcəkdə əger her hansı bir qəza baş verərsə, ümumi sistemə bunun təsiri olmasın, yəni qəza lokal xarakter daşın".

Energetika Nazirliyindən verilən məlumatə görə, "Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-nin yarımtansiyalarından birində baş vermiş qəzannın səbəblərinin müəyyən edilməsi və fəsadlarının aradan qaldırılması məqsədilə xaricdən ekspertlər dəvət olunub. Almaniya və Rusyanın ixtisaslaşmış şirkətlərindən dəvət olunmuş ekspert qrupu ilə birgə araşdırımlar aparılıb.

Araşdırımların ilkin nəticələri və "Azərbaycan" İES-in 330 kV-luq yarımtansiyasında aparılan təhlillər müzakirə edilib:

"Azərbaycan" İES və Mingəçevir - Abşeron xəttində qəza halları zamanı sistemin etibarlılığı və dayanıqlığının təmin edilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər müəyyənləşdirilib. Həmin tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı "Azərenerji" ASC-yə tapşırıqlar verilib. Eyni zamanda xarici ekspert qrupunun ilkin rəyi və həyata keçiriləcək tədbirlər barədə məlumatlar "Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-nin yarımtansiyalarından birində baş vermiş qəza ilə əlaqədar prezident İlham Əliyevin sərenəcəmi ilə yaradılmış Dövlət Komissiyasına təqdim olunub".

Nazirliyindən verilən məlumatə görə, bundan başqa, Dövlət Komissiyasına verilmiş digər tapşırığa əsasən strateji və dövlət əhəmiyyətli obyektlərin generatorlarla təminatı ilə bağlı araşdırımlar aparılır və müvafiq təkliflər hazırlanır.

□ **İqtisadiyyat şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

xin illerde həmin şirkətlər üçün faydalıdır. Bütün hallar Azərbaycana modern hərbi texnika da satsınlar. Həmin şirkətlər bunda maraqlıdır. Çünkü bu sazişlər həmin şirkətlər milyardlarla dollar qazanc getirə bilər".

E.Şahinoglu deyir ki, Azərbaycan və Fransa arasındakı əlaqələrin dərinləşməsi Ermənistən hakimiyəti və erməni lobbisinin xoşuna gelməyəcək. Hətta eksperta görə, ermənilər Paris-Bakı yaxınlaşmasına qarşı çıxacaqlar. Ancaq Fransa şirkətləri gelir və münbit bazarlar haqqında düşündüyü üçün ermənilər bu prosesə təsir göstərə biləcəklər: "Azərbaycanla əməkdaşlıq həmin şirkətlər ADEX sərgisində də iştirak edəcəklər. Mümkündür ki, ya-

Almanıyanıdır. Almaniya kansleri Angella Merkel avqust ayında Cənubi Qafqaz ölkələrinə, o cümlədən Azərbaycana səfər edəcək. Görünür, Cənubi Qafqazın əsas dövləti olan Azərbaycanla əməkdaşlıqda Almaniya Fransa və İtaliyanın geri qalmış istəmir. Bu, Azərbaycanın da maraqlarına uyğundur".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

"Azerbaycan Beynəlxalq Bankı"nın (ABB) keçmiş sədri, hazırda həbsdə olan Cahangir Hacıyevə qarşı yeni cinayət işi başlanıb. Cahangir Hacıyev yənə də mənimsəmədə ittiham edilir. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimsəmə) maddəsi ilə ittiham irəli sürürlü. Həbsdəki bankir ABB-nin Moskva filialındaki yeyintilərə bağlı yəni istintaqa cəlb olunub.

Cahangir Hacıyevin bankın pulunu öz şəxsi mənafeləri üçün mənimsədiyi iddia olunur. Hazırda istintaq bankdakı sənədlər və pul köçürmələri əsasında araşdırımı davam etdirir. C.Hacıyevin vəkili Aqıl Layicov "Qafqazinfo"ya açıqlamasında belə bir məlumatdan xəbərsiz olduğunu bildirib: "İstintaq bundan əvvəlki işdə Cahangir Hacıyevin 2001-2015-ci illərdəki fəaliyyətini araşdırıb və bununla bağlı hökm də verilib. İndi cinayət işi açılıbsa belə, hansı dövrü araşdıracaqlar? Onun işdən çıxandan sonrakı dövrü?"

"Yeni Müsavat" bu ilin martında sabiq bankirə qarşı yeni ittihamların irəli sürüleceyi haqda özəl mənbələrə istinadən xəber yaymışdı.

"Cahangir Hacıyev yenidən istintaqa cəlb edilir - "Hörümçək toru" eməliyyatı" http://musavat.com/news/cahangir-haciyeven-yeniden-istintaqa-celb-edilir-horumcek-toru-emeliyyati_509050.html sər-lövhəli yazida ABB-dən "buxarlanmış" pullarla bağlı qeyri-rəsmi və rəsmi üsullarla axtarşaların davam etdirildiyi haqda məlumat verilmişdi.

Həmin yazidan sitat: "Beynəlxalq Bankda Ca-

Cahangir Hacıyevə qarşı yeni - 3,3 milyardlıq ittiham

Sabiq bankirə Gürcüstandan da daha bir cinayət işi gəlir

hangir Hacıyevlə qudası Eldar Mahmudovun qurduğu "hörümçək toru"nu tam aqmaq mümkün olmayıb. Bu səbəbdən C.Hacıyevlə bağlı istintaqın bitdiyini demək olmaz. Yada salaq ki, bu ilin yanварında onun ən yaxın adamlarından hesab olunan Emin Sadiq qonşu ölkələrdən birində yaxalanıb və Bakıya ekstradisiya olunub. İstintaqın versiyasına görə, E.Sadiq Cahangir Hacıyevin ve Beynəlxalq Bank işi üzrə əsas figurantlar biridir, bankın talanmasına yönəlmış maliyyə maxinasıyalarının birbaşa iştirakçıdır. E.Sadiq konkret olaraq Qazaxistanda saxlayaraq, Bakıya gəti-

ribər. İqtidaların C.Hacıyevə olası qəzəbi bunlarla da bitmir. Məlumdur ki, London Ali Məhkəməsi Azərbaycan Beynəlxalq Bankının (ABB) öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası çərçivəsində Rusyanın dövlət bankı olan "Sberbank" və "Franklin Templeton Investment Management Limited" şirkətinin (FTIML) banka qarşı iddialarını təmin edib.

Restrukturizasiya Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində həyata keçirilərək 2018-ci ilin 30 yanvar tarixində yekunlaşmalı idi. Ali Məhkəmənin sənədlərinə əsasən, moratorium məhkəmənin qərarı olmadan kreditörlər ABB və ya onun əmlakına qarşı hər hansı bir tələb irəli sürməyə və ya bu tələbi davam etdirməyə icazə vermır. ABB öhdəliklərin restrukturizasiya müddətinin uzadılması ilə bağlı məhkəməyə müraciət etse də, "Sberbank" və FTIML London məhkəməsinin 18 yanvar tarixli qərarını əsas götürərək buna qarşı çıxıb. Ekspertlərin sözlerine görə, məhkəmə iddiaları üzündən restrukturizasiya planı baş tutmasa, 3,3 milyard dolları Azərbaycan hökuməti ödəməyə məcbur olacaq".

ABB ilə bağlı daha bir bəxər qonşu Gürcüstandan gə-

komitə nazirliyin tabeliyinə verilsin. Men baş nazirin birinci müaviniydim, israrla o komitənin müstəqil fealiyyət göstərməsini tələb etdim".

Millet vəkilinin sözlərine görə, hazırda Müdafiə Sənayesi Nazirliyi çox mühüm funksiyaları həyata keçirir: "Onun çoxsaylı savodları, digər strateji hərbi qurumları var. Azərbaycanın hərbi sənayesi gün-gündən inkişaf edir, çoxsaylı silahlars, sursatlar istehsal olunur. Bu nazirlik yalnız öz ordumuzun tələbatını ödəməklə kifayətlənməyib, xarici bazara da məhsul çıxarmağı hədəfleyib. Buna görə də mən bu nazirliyin Müdafiə Nazirliyinə birləşdirilməsinin qəti əleyhinəyəm. Müdafiə Nazirliyi sifarişini verməlidir, bunlar da istehsal etməlidir".

V.Əhmədov onu da qeyd edir ki, müdafiə nazirləri həmisişə çalışıclar ki, hərbi sənaye kompleksini də nəzarətdə saxlasınlar: "Biz mühərbi şəraitində yaşayışın ölkəyik. Əger istəyirikse ki, güclü hərbi sənayemiz olsun, bu nazirliyin fealiyyətini daha da genişləndirməliyik. Çalışmamızıq ki, istehsalı artırıq, bu sahədə dəstək verməliyik. Bütün buları nəzərə alaraq, Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müstəqil fealiyyət göstərməsini tərəfdarıyam".

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

Əhalinin enerji şəbəkəsinə qoşulması haqqı müəyyənləşdi

Tanrıverdi Mustafayev: "Bu qərar prosesi daha da şəffaflaşdırı"

Məisət abonentlərinin enerji şəbəkəsinə qoşulması üçün tələb olunan ödənişin məbləği müəyyənləşdirilib. "Yeni Müsavat"ın verdiği məlumatə görə, bu, Nazirlər Kabinetinin "Məisət abonentlərinin mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulmasına görə qoşulma haqqının məbləği"nin təsdiq edilməsi barədə qərarında əksini tapıb.

Qərara görə, məisət abonentlərinin tələb olunan gücü 20 kVt-a qədər (20 kVt da daxil olmaqla, mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən, 1 fazlı) olan mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə 24 gün müddətində qoşulmalıdır.

Bu zaman gücü 5 kVt-a qədər (5 kVt da daxil olmaqla) olan mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin 1 fazlı enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulma haqqı ödənəcək. Bu məbləğ gücü 5 kVt-dan 10 kVt-dək (10 kVt da daxil olmaqla) olan enerji təchizatı şəbəkələri üçün 160 manat və əlavə olaraq 5 kVt-dan yuxarı her bir kVt güc üçün 40 manat, gücü 10 kVt-dan 15 kVt-dək (15 kVt da daxil olmaqla) olan enerji təchizatı şəbəkələri üçün 360 manat və əlavə olaraq 10 kVt-dan yuxarı her bir kVt güc üçün 60,6 manat, gücü 15 kVt-dan 20 kVt-dək (20 kVt da daxil olmaqla) olan enerji təchizatı şəbəkələri üçün 663 manat və əlavə olaraq 15 kVt-dan yuxarı her bir kVt güc üçün 94,8 manat təşkil edəcək.

Nazirlər Kabinetinin qərarını şərh edən "Azərişiq" ASC İctimaiyyətə əlaqələr xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirib ki, qərar bu sahədə şəffaflığın yaranmasına xidmət edir: "İndiyədək bu sahədə münasibətlər "Enerjidən istifadə qaydaları" əsasında tənzimləndirdi. Nazirlər Kabinetinin qərarı abonentin rahatlığı üçün müümət əhəmiyyət kəsb edir. Bu qərarda məisət abonentinin enerji şəbəkəsinə qoşulması üçün konkret məbləğlər təyin olunub. Bu xidmet "ASAN Xidmət" vasitəsilə həyata keçirilir, indi proses daha şəffaf olacaq".

T.Mustafayevin sözlərinə görə, yeni qərar məisət abonentlərinin enerji şəbəkəsinə qoşulması prosesini daha da asanlaşdıracaq, bürokratiyanı aradan qaldıracaq.

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

Müdafiə Sənayesi Nazirliyi MN-ə birləşdirilə bilərmi...

Vahid Əhmədov: "Buna qəti yol vermək olmaz"

Müdafiə sənayesi naziri Yavər Camalovun vəfatından bir aydan çox vaxt keçib. Bu müddət ərzində onun yerinə təyinat olmayıb.

Müdafiə Sənayesi Nazirliyi strateji dövlət orqanlarından biridir. Ölçənin müdafiə qabiliyyətinin artırılmasında əsas iştirakçılarından biri olan bu nazirliyin uzun müddət rəhbərsiz qalması məqsədə uyğun hesab olunmur. Buna görə də nazir təyinatının gecikdirilməsi müxtəlif müzakirələrin açılmasına gətirib çıxarıb. Bir sıra mənbələr iddia edir ki, nazir təyinatının gecikməsi Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin Müdafiə Nazirliyinə birləşdiriləcəyi ilə bağlıdır. Qeyd olunur ki, dünəyada bu iki qurumun birgə fəaliyyət göstərdiyi ölkələr çoxdur. Hərbi müdafiə sənayesi istehsalının Müdafiə Nazirliyinə verilməsi mümkünür? Belə birləşdirmə nə qədər effektiv ola bilər?

qurulması baxımından əhəmiyyətli olduğu deyilir.

Azərbaycanda da bu praktikanın tətbiqi, hərbi istehsal sənayesinin Müdafiə Nazirliyindən ayrı olmalıdır: "O vaxt biz Hərbi Sənaye Kompleksi Komitəsi yaratmışdır. Onda da çox canfəsanlıq edirdilər ki,

Sualları cavablandırınan millət vəkili Vahid Əhmədov deyir ki, hərbi sənaye kompleksi Müdafiə Nazirliyindən ayrı olmalıdır: "O vaxt biz Hərbi Sənaye Kompleksi yaratmışdır. Onda da çox canfəsanlıq edirdilər ki,

bankda 100 min lari ödənilməmiş kredit və müştərilərin hesablarında tələb olunmayan deposite qalıb. "ABB Gürcüstan" artıq podratçı şirkət seçərək iş adamı Vano Çxartisvilinin ailəsinə (3 mln. lariyə yaxın) və səhmdarlarına öhdəliklərini ödəyib. ABB Gürcüstan və Rusiya bazarlarını tərk etmək barədə qərarı bu ilin martında qəbul edib. Bu qərardan sonra Cahangir Hacıyev Rusiya nümayəndəliyindəki maxinasiyalara bağlı ittihamlarla üz-üzədirse, onun Gürcüstan nümayəndəliyi ilə bağlı da istintaqcılardan suallarını cavablandırımaq zorunda qala-cağı gözəniləndir.

C.Hacıyev 2015-ci ildə külli miqdarda mənimsəmədə ittiham edilərək həbs edilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il müddətinə azadlıqdan mehrum edilib. Onun apelyasiya şikayəti təmin edilməyib. Sabiq bankir ittihamları qəbul etmədiyi, qondarma olduğunu bəyan edib.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Uzun illerdir bölgemizi ve ümmiyetle, dünyam təhdid edən təhlükənin "ayaq səsləri" eşidilməkdədir. Söhbət ABŞ-İran müharibəsindən gədir. Beynəlxalq ekspertlər, o cümlədən Azərbaycanın rəsmi və qeyri-rəsmi qurumları gözənlənilən savaşla əlaqədar daim narahatlığını bildirib, bunun arzuolunmazlığını ifadə edib. Ancaq deyənən, arzu olunmayan situasiyayı götürəcəyi dəhşətlər çox da uzaqda deyil.

Nüfuzlu "ABC News" məlumat yayıb ki, ABŞ İranın nüvə obyektlərinə zərbələr endirməyə hazırlıdır ve bu, avqust ayında baş verə bilər (APA). Əgər əvvəlki dönenlərdə İran'a qarşı ümumi şəkildə həbi hücküm gözləntisindən bəhs olunurdusa, artıq indi konkret zaman göstərilir. Üstəlik, Avstraliya mediasında bildirilib ki, Avstraliya dövləti mümkün hədəflərin müyyənəşdirilməsində ABŞ-a kömək etməyə hazırlıdır. Bu isə anti-iran koalisiyasının formallaşması istiqamətində hazırlıqlara başlanmasının nümayişi idir. Avstraliya hökumətindən "ABC News"a bildiriblər ki, əməliyyat hazırlığı zamanı Avstraliyanın həbi obyektləri hədəflərin seçilməsində iştirak edəcək. Analoji rolu Britaniya xüsusi xidmət orqanları da oynayacaq. Avstraliyanın Şimal ərazisində xüsusile məxfi keşfiyyat obyekti var. Bu obyekti ABŞ, Kanada, Britaniya, Avstraliya və Yeni Zelandiya xüsusi xidmət orqanlarını birləşdirən "Beş göz" alyansının aparıcı obyektlərindən sayılır. Bu obyekti ABŞ casus peyklərinin idarə olunmasında rol oynayır. İran'a hücküm hazırlığı zamanı mehz bu obyektdən istifadə oluna bilər. Bundan başqa, Avstraliyanın çox tanınmayan geoməkan keşfiyyatının analitiklərindən də istifadə olunacağı gözlənilir. Bununla yanaşı, hələlik rəsmilər hücküm planı barede açıqlamalarдан yayınırlar. Avstraliyanın baş naziri Malcolm Törnbull bildirib ki, ABŞ-in İranla müharibəye həzirlaşdığını söyləməyə eəsası yoxdur.

30 ilden artıq müddətdə ABŞ-in sanksiyaları ilə üz-üzə qalan İran son illərdə kompromislərə getməyə, nüvə enerjisi ilə bağlı obyektlərini tam şəkildə beynəlxalq ekspertlərin ixtiyarına verməyə hazır görüñürdü. ABŞ administrasiyasına Barak Obamanın başçılıq etdiyi dövrde "buz"ların əriməzi müşahidə olunsa da, Donald Trampin prezident kürsüsüne oturması ilə geridönüş başlandı.

Xatırladaq ki, Amerika prezidenti Donald Tramp mayın 8-də Ağ Evdə çıxış edərək Vaşinqtonun İranla imzalanmış nüvə sazişində çıxdığını rəsmən elan edib: "Iran rejimi terrorizmin əsas himayədəri olaraq qalır. Bu rejim bölgənin müxtəlif ölkələrinə və terrorçu qruplara raket göndərir, bütün Orta Şərqdə yaşanan çaxnaşma və qarşılurmaları qızışdır,

ABŞ-İran müharibəsinin vaxtı açıqlandı

Avqustda dəhşətli savaş gözlənilir

İki ölkə arasında söz atışması yerini bombardmlara verməyə hazırlaşır; bölgəni humanitar və iqtisadi fəlakət təhdid edir; Azərbaycan özünü necə sığortalayacaq...

od-alov üstüne benzin səpir, "Hizbullah", "Hamas", "Taliban" və "Əl-Qaide" kimi terror qruplaşmalara dəstək verir". Amerikanın bu sazişdən çıxmışının ardınca, Vaşinqtonun İran'a qarşı sanksiyaları genişləndirilib. Neticədə son həftələr dünyanın onlarla beynəlxalq bank və şirkəti İranla əməkdaşlığını dayandırb.

Bir müddət önce İran prezidenti Həsən Ruhani ABŞ prezidenti Donald Trampi ölkəsinə qarşı düşməncilik siyasetini davam etdirməkdən çəkinməye çağırımdı. H.Ruhani demədi ki, İranla müharibə "bütün müharibələrin anasıdır". Ruhaninin "cənab Tramp, şirin quşruyu ilə oynamayı, yoxsa buna peşman olacaqsınız"-xəbərdarlığı da baş verəcəkləri təsəvvür etməyə imkan yaradır. Əgər bir prezident digərinə "sataşmayın, odla oynamayı, buna görə peşman olarsınız" deyirse, deməli, vəziyyət kritik həddədir və bölgə hər an bomba yağışının altında qala bilər.

"Atlas" Araşdırımlar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat" açıqlamasında ABŞ-İran qarşılığının təhlükəli mərhələyə adladı - ni təsdiqlədi və bölgədə vəziyyətin gərginleşəcəyini bildirdi: "Həqiqətən gələcək ayaların gərgin olacağını indidən proqnozlaşdırmaq olar. Bir tə-

rəfdən Ermənistanın yeni həkimiyəti köhnələr kimi işgal altındakı torpaqları boşaltmaq istəmir və bu bölgədə müharibə riskini artırır. Digər tərəfdən de ABŞ İran'a qarşı sanksiyalarını sərtləşdirir, bunun qarşılığında da Tehran Hörmüz boğazını qapadacağı ilə hədələyir ki, bu faktiki müharibənin başlanmasına şərait yaradacaq". **E.Şahinoğlu bildirdi ki, bu situasiyada ABŞ Türkiye-ye qarşı da siyasetini sərtləşdirir:** "Amerika prezidenti və vице-prezidenti Türkiyəni və şəxşən prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanı tehdid edir, keçmiş müttəfiqini sanksiyalarla hədələyirlər. Vaşinqtona görə, PKK və Gülen şəbəkəsi ilə əlaqəsi olan rahib Endryü Branson Türkiyə həbsxanasından ev həbsinə deyil, birbaşa azadlığa buraxılmayıdı. Ankara bəlkə də Bransonu bir az ev həbsində saxladıqdan sonra tamamilə sərbəst buraxardı, ancaq Vaşinqton məsələni qəlizləşdirdi. Ərdoğan prezident Donald Trampin və vitse-prezident Mayk Pensin hədəsindən sonra rahibi sərbəst buraxsa zəif duruma düşək. Xarizmatik Ərdoğan buna getməz. Əslinde Ankara rahibi uzun müddət həbsde saxlamaqla onu Pensilvaniyada yaşayan Fətullah Gülenle dəyişmek isteyirdi. Alınmadı. Türkiye Güleni istədikdə Amerikanın cavabı bəlkə oldu:

"Məhkəmənin qərarına tabe yik". İndi Amerika rahibi istədikdə Türkiyə də eyni sözü deyir: "Məhkəmənin qərarına tabe yik". Ancaq Amerika Türkiyə üçün məhkəmə hüququnu tanımır və tələb edir: "Rahibi buraxmalısan!" Vaşinqton zor dilinə keçib, diplomatiyadan əsər-əlamət qalmayıb. Hər halda, Ankara bir yolla rahibi evinə göndərmək isteyərkən Vaşinqton işi korladı, bəlkə de qəsdən Ankara ilə münasibələrin gərginləşməsinə getdilər.

Cüntki bir gün əvvəl Ərdoğan demədi ki, Amerika istəyir deyə İran'a qarşı sanksiyalarla qoşulmayıacaq, qonşu dövlətlə siyasi və iqtisadi temaslarını davam edəcək. Üstəgəl, bu gün Cənubi Afrika Respublikasında - bu ölkədə BRIKS ölkələrinin zirve toplantısı keçirili - rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə görüşən Ərdoğan böyük ehtimalla Amerikanı nəzərdə tutaraq bəlkə bir ifade işlətdi: "Bizim münasibətləri pozmaq istəyənlər var". Amerika bugünkü siyaseti ilə birlərək və ya bilməyərəkdən Türkiyəni daha çox Rusiyaya yaxınlaşdırır. Dərd, yəni sanksiyalar iki ölkəni bir-birinə yaxınlaşdırır. ABŞ-in Rusiya, İran və Türkiyə ilə münasibələrini gərgin saxlaması Cənubi Qafqazda da yeni vəziyyət yaradır. Çünkü Amerikanın gərgin münasibətlərə olduğu adıçiklən 3 dövlət Azərbay-

canın qonşularıdır. Azərbaycan Ermənistanı çıxmək şətələ, qonşuları ilə münasibətləri gərginləşdirə bilməz, ancaq eyni zamanda adıçiklən 3 dövlətin istəyi ilə Amerika ilə münasibətlərə de yenidən baxmamalıdır".

E.Şahinoğlu qeyd etdi ki, Tramp administrasiyası Yaxın Şərqi siyasetinə İsrailin maraqları prizmasından baxır: "İsrailin düşmənləri Amerikanın da düşmənləri kimi qiymətləndirilir. İsrail İranla müharibə væziyyətindədir, Türkiyə ilə isə yola getmir. Buna görə de Tramp administrasiyası həm İran, həm de Türkiyə ilə sərt davranışın".

Bölgədə yaşanaq iqtisadi fəlakətlər barədə proqnozlarını bölüşən sabiq maliiye naziri, iqtisadçı ekspert Fikret Yusifov isə qəzetimizə dedi ki, İran-Amerika münasibətlərinin bu qədər gərginləşməsi bölgədə ciddi bir həbi münaqışə ocağının yanmasına aparır: "Bu isə regionda yerləşən dövlətlərin heç biri üçün arzuolunan deyil. İlk önce onu deyək ki, İran tərəfin bütün hədə-qorxularına baxmayaq, ABŞ həbər maşını ilə İran həbi qüvvələrinin gücü müqayisədilməzdir. 15 il bundan öncə ABŞ-in İraqa həbi müdaxiləsini xatırlayaq. O vaxtlar İraq lideri də Birleşmiş Ştatların prezidentinə hədə-qorxu gəldi. Ancaq müharibə başlayandan

sonra nə baş verdi? 2003-cü ilin mart ayının 20-de başlayan müharibə aprel ayının 9-da, yeni cəmisi 20 gün sonra İraqın tam məğlubiyəti ilə yekunlaşdı. Odur ki, ABŞ İran'a həbi müdaxilə edərsə, bunun uzun zaman davam edəcəyi gözənlənən deyil. Müharibə bitdikdən sonra isə hadisələrin İraq müharibəsindən sonra yaşanan ssenari ile davam etməsi ehtimalı böyükdür. Bu gün İran daxilində sabitlik dövlətin güc maşının hesabına bərpa edilir. Bu yaxınlarda İranda baş verən çaxnamalar bunun bələ olduğunu bir dəhə göstərdi. Ona görə de müharibə İranın süqutu ilə neticələnərsə, bu halda İran daxilindəki dini hakimiyyətdən təngə gəlmış qüvvələrin qarşısundan başlaya bilər". **F.Yusifov**

□ **Cavid TURAN,**
"Yeni Müsavat"

Xanlar Vəliyevdən qardaşının güllələnməsi ilə bağlı yeni sensasiya

Hərbi prokuror icra başçısı Elmar Vəliyevin vurulmasında suçlu bildiyi növbəti ünvanları göstərdi; "Radikal müxalifət və dini-ekstremist təşkilatları..."

Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev Gəncə olaylarını “qanlı terror hadisələri” adlandırıb. O, Hərbi Prokurorluqda keçirilən əməliyyat müşavirəsindəki çıxışında bu hadisələri radikal müxalifet və dini-ekstremist təşkilatlarla xarici dövlətlərin xüsuslu xidmət orqanlarının tövətdivini bildirib.

"Radikal müxalifet və dini-ekstremist təşkilatların üzvləri ölkəmizə qısqanc və düşmən münasibət bəsləyən dövlətlərin xüsusi xidmət orqanları ilə birgə respublikamızda sabitliyi, əhalinin sakit heyatını pozmaq ve qarşıdurma yaratmaq məqsədilə iyulun 3-də ve 10-da Gəncədə dövlətçiliyimizə, ölkədəki sabitliye yönəlmış qanlı terror hadisələri törədib. Şəhər icra hakimiyyətinin başçısına və onun mühafizəcisinə qarşı sui-qəsd edib, asayışın kobud şəkildə pozulmasının qarşısını almağa çalışan yüksək rütbəli iki polis zabitini qətlə yetiriblər", - hərbi prokuror bildirib.

Xanlar Vəliyev Gəncə olayları ilə bağlı əməliyyat-istintaq tədbirlərinin davam etdirildiyini vurğulayıb.

İyulun 3-də hərbi prokurorun qardaşı Gəncə Şəhər İcra Həkimiyətinin başçısı Elmar Velyivə və polis serjantı Qasim Aşbazova silahlı sui-qəsd olub. Sui-qəsdi töretdiyi bildirilən Yunis Səfərov həbs edilib.

Hüquq-mühafizə qurumları bəyan edib ki, Y.Səfərovun terror aktını töötəmkədə eəsas məqsədi Azərbaycanda şəriət qanunları ilə idarə olunan islam dövləti qurmaq, bundan ötürü bir neçə tanınmış dövlət məmərunu öldürmekle respublikada xaç varamadı, həkimiyətin zorla elə keçiriləsi olub.

Bu sui-qesdən bir qədər sonra - iyulun 10-da Gençədə 150-200 nəfərlük radikal dini qrupun keçirmək istədiyi aksiyada polis zabiti İlgar Balakciyev və Səməd Abbasov getdi.

Elmar Veliyevə qarşı törədilən sui-qəsdə bağlı Cinayet Məcəlləsinin terrorçuluq, qəsdən adam öldürməyə cəhd və dövlət xadiminin heyatına sui-qəsd etmə maddələri ilə cinayəti işləndirilib.

Yunis Səfərovla cinayəti planlaşmış Gəncə şəhər sakini Ağ Hüseyn oğlu Sərxani "Aslanlar" tərəfindən mehv edilib. İstintaq müəyyən edib ki, o, 2016-ci ildə Suriya ərazisində silahlı birləşmələrin tərkibində döyüş telimi keçib, mütemadi olaraq İranın səfərlər edib. Elmar Veliyevə qarşı töredilən terror aktından ötən müddət ərzində "Aslanlar" bir neçə əməliyyat keçirib. İyulun 3-də hüquq mühafizə orqanları - DİN, Baş Prokurorluq və DTX birgə açıqlama yayaraq Gəncənin icra başçısı Elmar Veliyev və onun mühafizəcisi Qasim Aşbazova qarşı töredilmiş hadisənin terror aktı olduğunu elan edib. Həmin rəsmi açıqlamada Elmar Veliyev və odlu silahdan ateş açmış Yunis Səfərovun hansı dairələrə bağlılığı da birbaşa olmása da açıqlanıb. Elmar Veliyevin qardaşı, Azərbaycan baş prokurorunun müavini, ölkənin hərbi prokuroru olan Xanlar Veliyev Yunis Veliyevin anasının ermanı və Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının eməkdaşı olmasına bildirmişdi. Rusiya vətəndaşı olan Yunis Səfərovun Qumda və Suriyada xüsusi te-lim keçərək Azərbaycana gəlməsi və belə bir qanlı akti gerçəkləşdirməsi onun konkret olaraq hansı qrupun maraqlarından çıxış etməsini birmənali söyləməyə imkan vermir. Yada salaq ki, Gəncədə qanunsuz hərəkətlərin qarşısı alınarkən xidməti vəzifələrini yerinə yetirən 2 polis zabiti - Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovniki İlqar Balakişiyev və Nizami Rəyon Polis İdarəsinin rəis müavini, polis polkovnik-leytenantı Səməd Abbasov kəsici-deşici aletlərlə yetirilmiş zərbələr nəticəsində öldürülməsi faktı üzrə Baş Prokurorluqda Cinayət Məccəlesi-nin 120.2.3-cü, 120.2.7-ci, 220.1-ci, 221.3-cü və 228.4-cü maddələri ilə cinayət işi başlanıb. Qanlı cinayəti töreməkde şübhəli bilinil 2 nəfər - Gəncə şəhər sakinləri 1988-ci il təvəllüdü, əvvəller qəsden adam öldürmə ve soyğuncluq cinayətlərinə görə məhkum olmuş Rəşad Məmmədəli oğlu Böyükkişiyev və eyni təvəllüdü Fərrux Xəqani oğlu Qasimov müəyyən ediliblər. Xüsusi əməliyyat zamanı R.Böyükkişiyev öldürüilib, F.Qasimov həbs edilib. Hazırda istintaq əməliyivat tədbirləri davam etdirilir.

E.HÜSEYNOV,
Musavat.com

Politoloq Eldar Namazov "Amerikanın Səsi" radiosuna müsahibəsində Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında yaramış durumdan danışıb. O bildirib ki, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının Dağılıq Qarabağ məsəlesi ilə bağlı yeni qətnaməsi qəbul olunmalıdır. "Çünki əvvəlki qətnamələrin üzərində 25 il vaxt keçib. Deməli, 25 il ərzində problem öz həllini tapmayıbsa, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası indi bu məsələyə qayıtmalıdır", - deyə politoloq qeyd edib.

Yeni sənədin məzmunu haqda danişan E.Namazov bildirib ki, ilk növbədə əvvəlki qətnamələri yenidən dəstəkləmək lazımdır: "Yeni işgal olunmuş ərazilərin azad olunması ilə bağlı verilən qətnamələrin qüvvədə olduğu yenidən dəstəklənməlidir. İkinci vacib məsələ: təzə qətnamədə qeyd olunmalıdır ki, işgal olunmuş ərazilərdə hansıa tikinti işləri aparmaq, başqa ölkələrdən erməniləri gətirib orada məskunlaşdırmaq, işgal olunmuş ərazilərdə coğrafi adları dəyişmək və sair bu tipli əməllər qeyri-qanunidir".

Bəs belə bir sənədin qəbulu indiki vəziyyətdə mümkündürmü?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danişan politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, qətnamə qəbul edilərsə, əvvəlkindən fərqli olmalıdır: "Əvvəlki qətnamələrdə ümumi şəkildə erməni-bandit birləşmələri sözü ifadə edilib. Bu mənada həmin bandit birləşmələrinin kim tərefindən idarə edilməsi və kimlər tərefindən maliyyələşdirilməsi yazılmayıb. Yeni sənəddə Ermənistanın adı yazılmalıdır. Çünkü Ermənis-

tan işgalçi dövlətdir. Bəzən hətta Minsk Qrupunun həmsədrleri tərəfindən də konkret olaraq işğal edilmiş ərazilərdən danışılsa da onun kim tərəfindən işğal edilməsi bildirilmir. Göstərir-lər ki, bu işğal faktını gələcəkdə tarixçilər araşdırmalıdır. Deyirlər ki, biz indiki şəraitdə sülh yaratmaqla məşğuluq. Yəni riyakar bir cavab verirlər. Ancaq işğal və işgəlin kim tərəfindən həyata keçirilməsi müəyyən edilmədən məsələnin siyasi həlli-nin tapılması kifayət qədər çətindir. Üstəlik də işğal faktı qətnaməni qəbul edən BMT üçün müəyyən öhdəliklər yaradır. BMT işğal faktı ilə əlaqədar işğalçının konkret işğala görə məsuliyyətə cəlb edilməsinə görə onu ən azından təhdid etməli və sülh-hə məcbur etməyə çalışmalıdır. İşgalçi bu məsələlərdən imtina edirsə, ona qarşı əlindəki imkanlardan istifa-

BMT-nin Qarabagъ dair daha bir qətnamə qəbul etməsi istənildi

Politoloq: "Yeni qətnamənin qəbulu
nəzəri cəhətdən mümkündür, ancaq..."

Eldar Namazov

də etməlidir. Bu imkanlar isə sanksiyalardır. Yaxud BMT-nin sülhməramlı qüvvələrinin yerləşdirilməsinə qədər addımlar ata bilər. Həm də məsələ artıq ATƏT müstəvisindən çıxır, həmsədrlik institutları da aradan qalxır və münaqişənin həlli BMT siyasi müstəvisinə çıxarılmış olur. Yəni BMT məsəlesi indiyə qədər aparılmış danışçılar prosesinin sıfırdan başlanması, ancaq dəha effektiv və səməreli üslurlarla həyata keçirilməsini tələb edir. İşğalçının adı birbaşa çəkilir. Bizim üçün Ermənistən adının işğalçı dövlət kimi bəyan edilməsi çox əhəmiyyətlidir".

əməliyyatlarda iştirak etmədiyi barədə iddialar ortaya atır. Ümumiyyətlə, ermənilər xaricdə bu təbliğatı qurarkən, Dağlıq Qarabağdan azərbaycanlıların qovulmasını, 7 rayonun elə keçirilməsini Dağlıq Qarabağın şanlı özünümüdafiə qüvvələrinə bağlayırlar. Beləliklə də Ermənistən siyasi məsuliyyətdən kənarlaşdırmağa çalışırlar. Ancaq məsələnin tam siyasi anatomiyasının aşkarılmamasına çalışılırsa, yeni qətnamədə hər şey öz adı ilə çağırılmalıdır. Yəni Ermənistən Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi, təcavüzkar olması və buna görə də BMT-nin nizamnaməsinə

Surasında Rusiyanın mövqeyini proqnozlaşdırmaq təxminən mümkünəndür. Zənnimcə, Rusiya bu qətnamənin qəbul edilməsinə veto qoya bilər. Hətta Fransanın, Böyük Britaniyanın, Çinin, ABŞ-in mövqeyinin necə olacağı ilə bağlı fikirlər söyləmək çox çətindir. Yeni yəni qətnamənin qəbul edilməsi məsəlesi nəzəri cəhdən mümkünəndür və tarixi ədaləti bərpa etmək istiqamətində mühüm addım ola bilər. Ancaq indiki şəraitdə bunun qəbul edilməsi üçün praktiki imkanlar yetərinçə deyil. Zənnimcə, ATƏT-in Minsk prosesində Ermənistəni dəstekləyən qüvvələr, onu

Politoloq bu xüsusda Paşinyanın tez-tez Dağlıq Qarabağı qoşmaqla bağlı bəyanatlar verməsini təsadüfi saymır: “Oğlunu hərbi xidmət üçün Dağlıq Qarabağa göndərən baş nazir Ermənistəninin quya bu de BM Fövülliyyətinin hərəkəti də BMT-nin nizamnaməsinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıdığı birmənəli şəkildə vur- şulanmalıdır. Danışçılar prosesində də həmçinin Ermənistana təcavüzkar kimi ya-naşılmalıdır. Təcavüzə məruz qalan ölkəyə yanaşma isə tamamilə fərqli olmalıdır. BMT Tehlükəsizlik Şurasında nəzərdə tutulan məlum qətnamənin qəbul edilməsində də dəstəkləyəcək. Beləliklə də qətnaməni qəbul etdirmək mümkünüsüz ola-caq”.

ƏLİ RAİS,
“YENİ MÜSAVAT”

Vətən sərhəddən başlanır

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

*"Çox da boyuna baxma
 Bu dağların-daşların;
 Nəsa, ikiüzlüdü
 Bu torpaq deyilən şey;
 Yeyəndə toxularındı,
 Qoruyanda - acların".*

(Səməd Qaraçöp)

Kəçən il yayda Nazirlər Kabinetinə ali məktəblərimizdə yeni ixtisasın yaradıldığını xəbər vermişdi. Bu ixtisas insan hüquqlarını öyrənmə, yeni texnologiya ilə ürəkde eməliyyatlar, ulduzların araşdırılması... Əşsi, zarafat edirəm. Bele şeylər bizim nəyimiz lazımdır? Azərbaycan üçün vacib sahələr başqadır. Ele Arthur müəllim də bunu nəzərə alaraq "Sərhəd təhlükəsizliyi və sərhədlərin idarə edilməsi" ixtisasını yaratmış, vəzifəsinin sonlarına yaxın uca millətimizə böyük töhfə vermişdi. Düzü, bilmirəm builkı qəbulda həmin ixtisasın keçid bali nə qədər oldu, neçə burnu firtlıq gəncimiz oralara doluşdu. Bunları bilmək maraqlı olardı.

Doğrudan da sərhədlərimizin təhlükəsizliyi olduqca vacibdir. Xarici təhlükə baxımından yox, onsuz hamı bizim analoqsuz və anlaqsız inkişafımızdan qorxuya düşübür, sərhədi keçən bütün təxribatçı və casuslar isə müasir işıq direklərini, parklarda quraşdırılan skameykləri görən kimi ASAN-xidmətə gedib təslim olurlar. Sadəcə, bizdən xaricə qaçan xeyli insanlar vardır, bunların gərək qabağını vaxtında alaqlı. Misal üçün, Gəncənin icra başçısı Yelmar müəllime gülə atan şəxs bir neçə dəfə o üz bu üzə qanunsuz keçmiş, hətta Rusiya vətəndaşlığı almışdı. Yaxud, keçən həftə Almaniyadan xeyli azərbaycanlı təyyarəyə doldurub deportasiya elədilər, Bakıya qovdular. Anlamadı olmur, bunlar AzTV-nin çıxdan dağıtdığı Almaniyada nə axtarırdılar, niyə ana yurdun tərəqqisindən zövq almaq istəmirdilər.

Burada yeri gelib, bir saz lətifəni yazaq. Deyir, bir azərbaycanlı Almaniyadan sığınacaq alır, orada küçəyə çıxan kimi cumur bir nəfərin üstünə, qarşısında diz çökür: "Ey məqəddəs alman, sənə qurban olum, sənin sayəndə sığınacaq tapdıq!" və sairə. Adam bunu qaldırır, deyir, men alman deyiləm, mən də sənin kimi mühacirəm, Əfqanistandan gəlmisəm. Həmyerlimiz bu minval-la hansı adama yaxınlaşıb minnətdarlıq eləmək istəyirse bunların həresi bir yerdən çıxır. Biri deyir banqladeşliyəm, o biri deyir suriyaliyam, başqası pakistanlı çıxır, bir ayrisı mərakeşli və saire. Nəhayət, azərbaycanlı dözmür, bağırbağır deyir ki, a balam, bəs bu Almaniyada bir alman yoxdurmu təşəkkür edək? Haradadır bu nəməslər? Bu zaman bir qara oğlan deyir: "Hə, onlar bu vaxt işdə olurlar".

Həmin deportasiya bizim dövlətin beynəlxalq imicinə bir qədər zərər vurdugu üçün təklif edərdim, biz də Azərbaycandan sığınacaq almaq istəyən almanları deportasiya edək. O cür şəxsləri tapmaq elə də çətin deyildir. 19-cu əsrə, 20-ci əsrin əvvəlində indiki Göygöl, Gəncə, Qarabağ zonalarında almanlar yaşayırlar. Mütləq onlardan kimlərsə soydaşlarımızla ailə qurub, qarşıq ailələr yaranıbdır (nənəsi alman olan bir şəxsi şəxsən tanışdım). İndi biz həmin alman mənşəli şəxsləri aşkar edib deportasiya eləsək, bununla Almaniyaya layiqli cavab vermiş olardıq. Əks halda, fikirləşərlər qorxdıq.

Norveçdə uşaqların təbiətə yaxınlığına ciddi fikir verirlər. Artıq 9 yaşıdan etibarən məktəbiləri dağa, meşəyə sefərlərə aparırlar. Özü də bu sefərlər "dəydim, şəkil çəkdirdim, qayıtdım" xarakteri daşıdır. Uşaqlar çadırda 3-4 gün yaşayır, tonqal qalayırlar, özlərinə yemək hazırlayırlar. Bununla da uşaqların təbiətə harmoniyası yaradılır. Bütün isə məktəblərdə meşəyə ekskursiya eləməyə ehtiyac yoxdur, uşaqlar elə meşədəki kimi tərbiyə edilir, cəngəlliğdəki kimi böyüdürlər. Bunu niyə yazdım? Düzü, heç bilmirəm. Köşədə bir qədər boş yer qalmışdı, dedim ağ getməsin, ağ getsə camaat elə fikirləşər bizzət senzura vardır, jurnalistlərin cizmaqlarını kəsirlər, mətnlərdə ağ yerlər yaranır.

Ümumiyyətlə, heç bir insan gərkətən ağ eləməsin.

Ermənistən prezidenti Nikol Paşinyanın ikinci Rusiya səfəri başa çatıb. Arvadı Anna Akopyanla etdiyi işgūzər səfər cərvəsində (adətən ölkə rəhbərləri öz xanumları ilə yalnız rəsmi səfərlərə birgə çıxırlar) dünən onun Rusiya baş naziri Dmitri Medvedev və prezident Vladimir Putinlə görüşləri gözlənilirdi.

Budəfəki səfər İrəvan-Moskva münasibətlərinin daha qəliz dövrünə təsadüf edib. Söhbət təkcə Paşinyan və onun qərbçi komandasının altdan-altdan Avropaya kurs götürməsindən getmir. Həm də Ermənistanda tədricən "Rusiya izlərini" yox eləmək siyasetindən gedir. Lakin bu haqda bir qədər sonra.

Bu arada Nikol Paşinyanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinə "yol tapmaq" istədiyi haqda məlumat yayılıb. Hər halda, İrəvanda nəşr olunan "Qraparak" qəzeti ndə getmiş məqalədən belə qənaət hasil olur. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, məqalədə az önce Paşinyanla saatlıq prezident Levon Ter-Petrosyan arasında İrəvanda baş tutmuş görüşlə bağlı bəzi detalların üzə çıxığı bildirilir.

"Ter-Petrosyan-Paşinyan görüşünün bəzi təfərruatları bəlli olub. Belə ki, Ermənistən birinci prezidenti baş nazirdən xahiş edib ki, qarşısındaki parlament seçkiliyində "Erməni Milli Konqresi"ni (rəhbəri eks-prezident Levon Ter-Petrosyan) - "YM") dəstəklesin. Əvəzində isə o, Paşinyana Moskva ilə münasibətləri düzəltməyi vəd edib. Paşinyan buna razılaşıb", - deyə nəşr qeyd edib.

Lakin qəzet ardınca belə bir maraqlı nüansı da qeyd edir: "Hərçənd bəzi məlumatlı şəxslər iddia edir ki, Paşinyanın son anda yenə Ter-Petrosyanı "atacaq" - necə ki, vaxtılı atmışdı və necə ki, indi də "Yelk" ("Çixış" - parlamentdə Nikol Paşinyanın başçılıq elədiyi fraksiya - "YM") İrəvan Ağsaqqalı Şurasının seçkilərində ona atır. Bununla da təbii ki, gözənlənilən parlament seçkilərində özünün "Vətəndaş müqaviləsi" Partiyasını şərīk-siz iştirakçıya çevirmək isteyir" (xatırladaq ki, N. Paşinyan vaxtilə "Erməni Milli Konqresi"nin üzvü və Ter-Petrosyanı yaxın şəxs olub).

Nikol Paşinyana qarşı Moskvanın soyuq münasibətdə olduğu sərr deyil. Özü bu münasibət getdiğə dəha da pisleşir. Rusiya KİV-lərində erməni baş nazir

Paşinyan Putinin "ürəyinə" yol

axtarır - Kremlə "ata" biləcəkmi?

Erməni baş nazir həm Rusiya rəhbərliyinə qarşı güclü immunitet yaratmağa çalışır, həm də "məxməri inqilabın meyvələrini" heç kimlə bölüşmək istəmir; Paşinyan yenə Moskvanın "quyruğunu" tapdadi - cavab nə olacaq?..

və onun "qərbçi" komandası

ti istəyəcək. Ona görə ki, "Qraparak"ın da işarə vurduğu kimi, Paşinyan artıq N.Paşinyan vəziyyətdən ciddi şəkildə narahatdır və Putinin etimadını qazanmaq üçün çıxış yolu axtarır.

Köçəryan kimi eyni ittiham - konstitusion quruluşu zorla dəyişmək ittihamı irəli sürüb və həbsi üçün vəsatət qaldırıb.

Rusiyada biznesi olan Köçəryan isə Kremlə azaşlı sadiq siyasi şəxslərdən biri, Kremlin fors-major vəzifətində Ermənistanda hakimiyətə qaytara biləcəyi "ehtiyat adamı" sayılır. Bundan əlavə, Xocalı hərbi canisi Köçəryan vaxtile Xankəndidəki 366-ci Rusiya alayıni da Xocalı soyqırımında iştirakçı edə bilib - yeni kompromat məsəlesi.

Demək, onun həbsi faktiki surətdə Rusiyaya qarşı da de-marş demək olacaq və Paşinyana Rusiyanın münasibətini daha da mürəkkəbələşdirəcək. Məhkəmə həbslə bitməsə belə, prosesin özü Moskvanın "quyruğunu" tapdamaq anlamlına gəlir. Çünkü N.Paşinyanın Ermənistanda rusiyameyilli siyaset adamlarının, generalların "ovuna" çıxdığı, onları vəzifələrdən uzaqlaşdırıldığı və bu yolla öz hakimiyətinə Moskva əleyhinə güclü siyasi və təhlükəsizlik immuniteti qazanmaq istədiyi faktdır.

P.S. Yazı hazırlanarkən R.Köçəryanla bağlı məhkəmə qərarı elan olunmamışdı.

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

1 954-cü ildə Azərbaycanın Xankəndi şəhərində anadan olan Qarabağ erməni, sonradan Azərbaycana dönük çıxaraq, xalqımıza və dövlətimizə qarşı cinayətlərə imza atmış Robert Köçəryan 10 il rəhbərlik etdiyi Ermənistanda məhsər ayağına çəkilmək üzredir.

Düz 30 il əvvəl Qarabağda erməni millətçilərinin başlatdığı Miatsum hərəkatına qoşulan, az sonra separatçılardan liderlərindən birine çevrilən R.Köçəryan azərbaycanlı əhaliyə qarşı qırğınırlar töredən Qarabağ ermənilərinin və erməni diasporunun təşkil etdiyi silahlı dəstələrə başçılıq edib. 1991-92-ci illərdə Dağlıq Qarabağ Ali Sovetinin deputatı, 1994-cü ildən 1996-ci ilədək qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın "prezidenti" olub. 1997-ci ilin martında Ermənistən Respublikasının baş naziri təyin edilib, 1998-ci ildə eks-prezident Levon Ter-Petrosyan məcburə istefaya göndərildikdən sonra Ermənistən Respublikasının prezidentinin səlahiyyətlərini 3 fevraldan 30 marta qədər aparıb. 9 aprel 1998-ci ildən 9 aprel 2008-ci ilədək bu vəzifəni tutub. Köçəryanın hakimiyyəti dövründə Ermənistən parlamentində baş nazir Vazgen Sarkisyan, parlamentin sədri Karen Dəmircyan, bir sıra deputatlar və eləcə də hökumət üzvlərinin qətəl yetirilməsi ilə nəticələnən terror aktı baş verib. 2008-ci ilin 1 martında isə İrəvandakı etirazların yatırılması zamanı 10 erməni ölüdürülmüşdü.

Hazırda isə Robert Köçəyan istintaqda dindirilir və onun həbs edilmə ehtimalı böyükür. Qeyd edək ki, Köçəyan 2008-ci 1-2 mart tarixlərində İrəvanda baş veren hadiselerle bağlı istintaqa cəlb olunub. O zaman güc strukturları ölkənin birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın tərəfdarlarının mitinqini dağıtmışdır. Döyüş silahından istifadə edilməsi neticəsində 10 nəfər öldürülmüşdü. Adam ölümünə gətirib çıxaran güclü aksiyasının heç bir təşkilatçısı və icraçısı məsuliyyət cəlb edilməmişdir.

Ermənistən ikinci prezidentine qarşı "konstitusion quruluşu devirməye cəhd" maddəsi ilə ittihad irəli sürülləb. Modern.az Ermənistən KİV-nə istinadən xəber verir ki, 26 iyulda İstintaq Komitəsində ifadə verdikdən sonra şahiddən şübhəli şəxs statüsuna keçən sabiq prezzident baş verənləri "qisas" adlandırib. "Qarabağ hərəkatına, müharibəyə, qələbəyə aidiyəti olmayan və buna görə natamamlıq kompleksi keçirən şəxslər baş verənlərə əl çələcaq. Baş verənlərin 1 mart hadiseleri ilə, 10 nəfərin ölümü ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Sadəcə, siyasi qərar verilib ki, menim həbsimlə 2-3 məsələ həll olunsun. İlk növbədə, menim siyasi proseslərdə iştirakım qarşısına alınır. İkincisi isə 1 mart hadisələrinin üstünü açıldıqını elan etmək". Robert Köçəyan 2008-ci ildə ordu-nun müxalifətin mitinqini da-

ğıtməsində iştirak etmediyini, yalnız Daxili Qoşunların bu proseslərə cəlb olunduğunu deyib.

"Sputnik" xəber verir ki, Ermənistən ikinci prezidenti Xüsusi İstintaq Xidmətində dindirilir. Bu barede jurnalistlərə xidmətin mətbuat katibi Marine Ohancanyan bildirib. "Həzirdə o, istintaq həre-

"İndi onlar mənim həbsimə nail olmaq isteyirlər. Yəni Dağlıq Qarabağın birinci prezidentinin, həmin prezidentinin ki, Qarabağ şanlı qələbə qazanıb və onun vaxtında təhlükəsizlik zolağı formalşdırılıb. Ermənistən ikinci prezidentini, hansı ki, onun vaxtında iqtisadiyyat 5 faiz artıb. İttihamlar qurmadır. unutmayıb. Təbii ki, Köçəryanın dövləti cinayətləri var və o sərada Qarabağda töretdikləri-nə görə də mühakimə edilə bilər. Paşinyan hakimiyyətini davam etdirməsi üçün bu cür adamları zərərsizləşdirməyi düşündür". Maraqlıdır, Köçəryana qarşı daha hansı ittihamlar irəli sürülcək? Bunların arasında Qarabağ cina-

Köçəryanın həbsi xəbəri yayıldı

Paşinyan qisas alır, yoksa...

Qafar Çaxmaqlı: "Türkiyəli vəkil Köçəryani beynəlxalq məhkəməyə vermək üçün sənədlər hazırlamışdı, bu iş yarımcıq qalıb"

kətlərinə cəlb olunub. Digər informasiya yoxdur. Sonradan eləvə məlumat verilecek" - deyə Ohancanyan qeyd edib. Köçəryanın istintaqın videoyasızının yazılmasını istədiyi de qeyd edilir.

Günün ikinci yarısında bildirildi ki, Ermənistən 1 mart qırğınırları ilə əlaqədar təşkil edilən məhkəmə prosesi başlayıb. "Sputnik Ermənistən" məhkəmədə Ermənistən ekspresidenti Robert Köçəyanın həbsi məsələsinə baxılacağını yazıb (axar.az). Hələlik Köçəryanın məhkəməyə gelib-gelmədiyini bilmir. Məhkəmə qapalı keçirilir.

Ermənistən keçmiş prezidenti, 2008-ci il 1 mart hadisələrinin istintaqi çərgivəsində konstitusion quruluşu devirmə cəhdini ilə ötən gün dindirilən Robert Köçəyan isə daha istintaqa ifadə verməyəcəyini bildirib. Virtulaz.org erməni KİV-lərinə istinadən xəber verir ki, Köçəyan İstintaq Xidmətindən çıxandan sonra "Yerkir media" telekanalına müsahibə verib və barəsində irəli sürülən ittihamları "saxta, qurama" adlandırib, istintaqa cəlb edilməsini "siyasi təqib" adlandırib. Köçəyan bərəsində qətimkan tədbirinin seçilməsi üçün məhkəməyə çıxarılaçaq və onun həbsi istisna deyil.

Azərbaycanda hansı təntənə, sevinc hiss etdiklərini təsvir edə bilərəm. Onlara belə hədiyyə edin" - Robert Köçəyan Azərbaycan ərazilərinin işğalindəki xidmətlərinə eyhamla bildirib. Köçəyan deyib ki, təslim olmaq fikrində deyil və axıra qədər mübarizə aparacaq. "Kütlələrin əhval-ruhiyyəsinə hüquqi məkəna daşımaq isteyirlər. Belə cixır ki, 2008-ci ildə cəmi 21.5 faiz səs yiğan Levon Ter-Petrosyan əsində həmin sekilləri udubmuş. Bu, reallıqdan tamamilə uzaqdır və sevgi, həmərəlik şüaları altında baş tutmuş məxmeri inqilab tərfindən siyasi təqiblərdir" - o bildirib.

Politoloq, ermənişunas alim Qafar Çaxmaqlı "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Ermənistən ikinci prezidenti Robert Köçəyanın İstintaq Xidmətindən çıxandan sonra "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Ermənistən hakimiyyətdə olan rəhbərlərin və onların ətrafında olan adamların istenilən an həbs edilmək təhlükəsi var: "Çünki bu hakimiyyət məsələsiz cinayətlər töredib. Paşinyanın onunla köhnə haqq-hesabı da var. 2008-ci ilde seçkilərin nəticələrinə etiraz edənlərin arasında Paşinyan da vardi və o da öldürülən hemin 8 nəfərin içərisində ola bilərdi. Amma onu həbs etdi, deyilənə görə, Köçəryanın adamları şəxsen ona işgəncə veriblər. Bunları Paşinyan

yətleri də olacaqmı? Q.Çaxmaqlı: "Bizim bu məsələlərə müdaxilə etmək imkanımız məhdud olsa da, hər halda, diplomatik seviyyədə dilə gətirməyim lazımdır. Ola bilsin ki, bizim bu addımlarımız Paşinyana dəstək kimi görünüşün, amma bundan çəkinməməliyik. Köçəryan, əlbəttə, arxasında "Qarabağ klani" olan bir fiqurdur. Onu müdafie eləməye çalışacaqlar. Amma hakimiyyətin de ayrı yoxdur, əks təqddirde, bu klan onu devirme planını işə salacaq". Q.Çaxmaqlı R.Köçəryanın Azərbaycan xalqına qarşı cinayətlərinin də xatırlanmasının və beynəlxalq seviyyədə tərajılmamasını vacib sayıb: "Beynəlxalq Məhkəməyə onu biz verməliyik. Xatırlayıram, bir zamanlar Türkiyədə bir vəkil var idi: Kamal Kerinçsiz. O, Köçəryanı Beynəlxalq Məhkəməyə vermək üçün sənədləri hazırlamışdı, mən də ona materialları vermişdim. Kemal bəy Erkenekon davasında həbs etdilər, bu iş yarımcıq qaldı. İndi yənə də gec deyil, fürsətdir. Madam ki, ermənilər onun cinayətkar olduğunu deyirlər, biz niyə öz davamızı etməyek?"

Ekspertin dediyi kimi, həla də gec deyil. Azərbaycan R.Köçəryanla bağlı cinayət faktlarını ümumiləşdirib ona qarşı ittihamlar irəli süre, hətta barəsində qiyabi hökm də çıxara bilər. Köçəryanın iştirak etdiyi qanlı hadisələrin Azərbaycan xalqına nə qədər zərərəkən ifadələri ilə, o hadisələrin canlı şahidlərinin dəlil-sübətləri ilə ortaya qoymaq mümkündür. Bütün bu faktları toplayıb Beynəlxalq Məhkəməyə göndərmək de çətin deyil. Hətta Baki keçmiş Azərbaycan vətəndaşı olan erməni canisini tələb də edə bilər, nəzəri baxımdan...

Qəzetimiz çapa gedərkən Virtualaz.org xəber yaydı ki, Ermənistən ikinci prezidenti Robert Köçəyan artıq həbs olunub.

□ E.PASASOV,
"Yeni Müsavat"

Qabil Hüseynli

"Rusiya ilə ciddi razılaşdırılmaların olması gözlənilir"

Tanınmış politoloq president İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfərindən gözləntilərdən danışdı

Sentyabrın 1-də Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Rusiyaya rəsmi səfəri olacaq. Azərbaycan prezidentini rusiyalı həmkarı Vladimir Putin rəsmi səfərə dəvət edib. Məlumatə görə, Azərbaycan prezidentinin Rusiyaya rəsmi səfərində iki ölkə arasında münasibətlər hərtərəfi və dərindən müzakirə ediləcək.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat" a şərhində bildirdi ki, prezident İlham Əliyev sonuncu dəfə Rusiyaya futbol üzrə 2018-ci il dünya çempionatının açılışı mərasimində iştirak üçün iyunun ortalarında işgəzar səfər edib və on yüksək seviyyədə qəbul edilib, Rusiya prezidenti ilə müzakirələr aparıb. Prezidentin Rusiyaya sentyabrın 1-də olacaq rəsmi səfərindən gözləntilərə gəlincə, Azərbaycanla Rusiya arasında kifayət qədər müzakirə edilməli məsələlər var: "Bilərsiniz ki, prezident İlham Əliyev Rusiyaya rəsmi səfər edəcəyini məhz Vladimir Putin ilk dəfə açıqlayıb. Bunun özü səfərin çox böyük əhəmiyyət daşıdığınından xəber verir. Son zamanlar Rusiyada politoloqların xeyli hissəsi, Kremlə yaxın olan siyasi araşdırıcılar və icmalçılar Rusyanın cənubi Qafqazda Azərbaycana mühüm əhəmiyyət verməsinin önəmini xüsusilə açıq və təkidli bir formada tələb etməkdəirlər. Hətta ölkənin prezidenti haqqında xüsusi bir məqale ilə çıxış edən bir qəzet İlham Əliyev bir sıra müsbət keyfiyyətləri ilə yanaşı, onun Rusiyaya bağlılığı-Rusiyada təhsil almasını və rus dilini gözəl bilməsini xüsusi vurgulamaqla Rusyanın Azərbaycanla əlaqələrinin intensivləşdirilməsinin zəruriliyini vurgulayıb. Bir hal müşahidə edilməkdədir ki, Azərbaycan-Rusya münasibətlərinin daha dinamik inkişaf etdirilməsi, onun keyfiyyətə yeni bir mərhələyə qaldırılması məsələsində ölkənin ictimai rəyi ilə siyasi elitanın mövqeləri üst-üstə düşməkdədir. Bu pozitiv tendensiya inkişaf edən xətt üzrə gedir. Mənim zənnimcə, bu çox diqqətçəkci bir əlamətdir. Bu əlamət 1 sentyabrdakı rəsmi səfərdə bir sıra məqamların gerçəklişməsinə gətirib çıxara bilər".

Politoloq güman edir ki, Rusiya Azərbaycanla münasibətləri strateji tərəfdəşliq seviyyəsindən strateji müttəfiqlik seviyyəsinə qaldırmağı isteyir. Bu fonda da Azərbaycanın müyyən arzularının olmasına da nəzərdən qərimir: "Əlbəttə, burada ərazi bütövlüyü məsəlesi Azərbaycan üçün gündəmin ən önemli məsələlərindən biri olacaq. Azərbaycanın həm Gəmərük İttifaqına, həm Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulmasına Rusiya tərəfindən müyyən arzular ifadə oluna və Azərbaycanın şərtləri ilə Rusiyası istəyi arasında bir harmoniya yaratmaq üçün konkret addımlar atılması görüşlərin müzakirə obyektinə biler. Zənnimcə, bu müzakirələrdən müsbət nəticələr çıxacaqına ümidi bəsləmək olar. Artıq Rusiya Cənubi Qafqazda strateji seçim etmək və özünün indiyə qədər bu bölgədə yeritdiyi qeyri-konseptual, bəzi hallarda tam müəyyənləşdirilməmiş siyasetini indi konseptual bir zəmi üzərinə qoymaq isteyir. Bu bölgədəki mövqeyini qoruyub saxlamaq üçün daha etibarlı taktiki addımlar atmaq fikrine düşüb. Bu səbəbdən mən Azərbaycan prezidentinin Rusiyaya olacaq rəsmi səfərinin Azərbaycan üçün xüsusilə əhəmiyyətli olacağı qənaətindəyəm".

Politoloq hesab edir ki, Azərbaycan prezidentinin səfəri Cənubi Qafqazda hökm sürən bir sıra problemlərin həllinə töhfə verə bilər. Ermənistanda isə artıq indidən İlham Əliyevin Rusiyaya edəcəyi səfərdən narahatlıq keçirirlər.

□ **Elibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Yeni AXCP-nin sədri Razi Nurullayev təşkilatının, ümumi müxalifətin fəaliyyəti, ölkədə və regionda gedən siyasi proseslər və digər aktual məsələlərlə bağlı "Yeni Müsavat"ın sularını cavablandırıb.

- *Razi bəy, bu günlərdə bir neçə tanınmış müxalifət partiyası sədrinin Qusar dağlarına istirahətə çəkildiyini sosial şəbəkədə yaydıqları fotolardan öyrəndik. Siz yay tətilinə çıxmışınız, hazırda nə işlə məşğulsunuz?*

- Müalicə məqsədilə iki həftə müddətinə ölkədən kənardə olmuşam. Ümmülikdə hələ yay tətilinə çıxa bilməmişəm, çünkü həm siyasi, həm də şəxsi həyatimdə qayğılar, problemlər çoxdur. Onların həlli ilə məşğulam. Hər gün partianın qərargahındayam, görüşlər keçirəm, müəyyən yazılar üzərində çalışıram, partiya programının təkmilləşdirilməsi üzərində işlər aparıq. Sosial şəbəkələrdən daha effektiv istifadə üçün müzakirələr və işlər görürük. Məqsədimiz tam olaraq rəqəmsal dünyadan verdirdi imkanlardan doğru istifadə etməklə daha çox insana çıxış əldə etmək və onların siyasi həyata cəlb olunmasına nail olmaqdır. Internet üzərindən müəyyən təbliğat resurslarımız var ki, onların daha da inkişaf etdirilməsi üçün işlər görürük. Demək olar video-resurslar, internet televiziya imkanları sahəsində ciddi nailiyyətlər əldə etmişik ki, bu da siyasi fəaliyyətimizin təbliğ edilmesində mühüm rol oynayır və oynamaqda davam edəcək.

- *Bəzi partiyalar artıq xeyli vaxtdır rəsmi qərar qəbul edərək iki aylıq tətilə çıxırlar, belə demək mümkünsə, fəaliyyətlərini iki aylıq dayandırırlar. Siyasi partiyaların belə bir addım atması nə dərəcədə düzgündür?*

- Yay aylarında çox isti olur, iş qabiliyyəti aşağı düşür, sosial şəbəkələr bele zeifləyib. Yəqin buna görə partiyalar iki aylıq tətilə çıxırlar. Bu, onların daxili işlər və mənim buna skeptik və ya tənqidli yanaşmam düzgün olmaz. Onu deyə bilərem ki, bizim qərargah işleyir və mən hələ ki hər gün iş başındayam. Digər tərəfdən, siyasi partiyaların ölkədə baş verən hadisələrə təsir mexanizmləri sıfır bərabərleşib. Siyasi partiyalar çox zəifləyib və hakimiyyət də onların güclənməsinin qarşısını alır. YAP təkbəsına iqtidarı sevir.

Amma artıq narazılıq artır, sosial problemlərin həlli çox gecikdirilir. Belə bir vəziyyətdə siyasi partiyalar nəinki tətilə çıxmali, eksinə, fürsətdən istifadə edib öz siyasi və sosial bazasını möhkəmləndirməlidir. Siyasi partiyalar buna çox cəhd göstərib, amma xalqdan dəstək gəlmir deyə, onlar da tətilə çıxmaga üstünlük verirlər və mən buna normal yanaşırıam.

Məsələ burasındadır ki, vətəndaşlar ölkədə müsbət dəyişikliyi siyasi partiyaların getirəcəyinə inanırlar. Onlar siyasetçilərə və siyasi partiyalara inamlarını tam itiriblər və bunu anlaşıqlı qarşılıyaram. Çünkü bir partianın iqtidarı çox uzun çəkir və problemlər də ildən-ile ötürülür. Lakin siyasetçilər və siyasi partiyalar "ölkədə avtoritarizm var, təzyiq var, hədə-qorxu və digər problemlər

var"- deyib yaxalarını məsuliyyətdən kənarə çekirlər. Hələ ki Etibar Məmmədovdan başqa heç bir siyasetçi uğursuzluğunu boynuna alaraq kənarə çekilməyib. Belə çıxır ki, bütün problemlərde məsuliyyət daşıyan ancaq iqtidardır, müxalifət olaraq isə biz aydan arı, sudan duruyuq. Əsla, bu belə deyil. Nə olur olsun, biz də məsuliyyət daşımamı və məsuiyyətli addim-

can siyasetində yeni simalar parlasın. Amma bu baş verdi və artıq geriye dönüş yoxdur. Hər kəs bildi ki, Razi Nurullayev boş yera siyasetə atılan fiqir deyil, özünün sözü və çəkisi olan bir liderdir. Nə qədər siyasi partiya lideri var ki, iki il yarımdən ərzində partiyani yenidən formalasdırıvə üstəlik də prezident seckilərində iştirak edə bilər? Məger prezident seckisində iştirak et-

rulmuşam. Heç daha maraqlanıram da. Çünkü mənasız soy göstermək istəmərim, reallığı bildiyimə görə. Əminəm ki, AXCP adını daşımağa, Əbülfəz Elçibəyin davamçısı olmağa laiyq partiya və lider mənəm. Həkimiyət də bu həqiqəti nə qədər tez dərk etsə, bir o qədər yaxşıdır. Avropa Məhkəməsinə isə müraciət etmək fikrimiz yoxdur.

etsək, o da gərək bağlaşın. Hər şey qanunlar və ədalət prinsipi ilə yerinə yetirilməlidir. Biz indiki məqamda və mövcud mühitdə onların leğv edilməsinə qarşıyıq.

- *Sübhəsiz ki, Azərbaycanda və yerləşdiyimiz bölgədə baş verən siyasi prosesləri, geopolitik prosesləri izləyirsiniz. Sizcə, nə baş verir? Gedət bizi, bölgəni hara aparr?*

ve ölkəmizi çətin vəziyyətə salır, onun üçün də iki ölkə arasında münasibətlərin yaxşılaşması üçün Azərbaycana tərəfi adımlar atı bilər. İran-İsrail münasibətlərinin də normallaşması üçün Azərbaycan işlər görə bilər və görməlidir.

- *Bəla bir vəziyyətdə müxalifətə iqtidarin dialoquna ehitiyac varmı?*

- İqtidarla müxalifətin mü-

"Dindən öz məqsədləri üçün istifadə etmek istəyən fürsətcilər var"

Razi Nurullayev: "Predmeti olan, nəticəsini bir neçə gün ərzində görə biləcəyimiz dialoqun tərəfdarıyıq"

"Vətəndaşlar ölkədə müsbət dəyişikliyi siyasi partiyaların gətirəcəyinə inanırlar"

lar da atmaliyiq.

Məsuliyyətli addımlar deyəndə bir neçə ənənəvi siyasetçinin, yeni müxalifətə namızəd oları. Bu böyük bacarıq, ağıl, siyasi qabiliyyət teleb edir. Bu baxımdan, bizim üstünlüklerimiz çoxdur.

- *Prezident seckilərindən sonra keçən müddətdə partiyaların yeni üzvlər galibimi, ümumiyətlə, seckilərdə iştirak Sizin və partiyinizin siyasi hayatına dəha çox müsbət, yoxsa mənfi izlər buraxdı, üstünlükler gətirdimi?*

- Təbii ki, partiyaya qoşulanlar olub. Seçkide iştirakımız siyasi anlamda biza çox şey qazandır. Daha yaxşı tanınmağa başlamışq, artıq seckidə iştirak edən bir partiyayıq, kifayət qədər təcrübə toplamışq. Birmənali olaraq Azərbaycan siyasetində möhkəmləndirmiş və artıq kimliyimizi kiməsə sübut etmək məcburiyyətində də deyilim. Həqim istemirdi ki, Azərbay-

mək bu qədər asan məsələdir?

Asan olsa idi, yüzlərlə namızəd olardı. Bu böyük bacarıq, ağıl, siyasi qabiliyyət teleb edir. Bu baxımdan, bizim üstünlüklerimiz çoxdur.

- *Bir çoxları belə düşünürdü ki, Razi Nurullayevin seckiyə qatılması seckidən sonra Ədliyyə Nazirliyinin məhz onun rəhbərlik etdiyi AXCP-ni qeyd olacaq ilə nəticələnəcək. Qeydiyyat problemi, Sizcə, nə zamana qədər bu şəkilər qeyri-müəyyəm qalacaq? Avropa Məhkəməsinə, nəhəyat, müraciət edəcəksiz?*

- Dediiniz "bir çoxları" 2015-ci ildən belə düşünür. Hər kəs məni bir oyun iştirakçı, bir aylıq partiya, iki aylıq qəhrəman hesab edirdi. Hesab edirdilər ki, ümumiyyətə, bir neçə aydan sonra Razi Nurullayev adı siyasi arendan silinəcək. Amma şüdür Allah ki, hər şey eksine olur.

Partiyanın qeydiyyatı ilə bağlı məsələ isə dalana direnib və doğrusu, bu məsələdən yo-

- *Azərbaycanın müxalifət dəüşərgəsinin dirçəlməsi mümkün deyilmə? Bunun üçün nələr edilməlidir?*

- Xalqın inamını qazanmadı lazımdır. Bunun üçün də xalq namına, demokratiya namına kimlərse nümunə yaratmalıdır. Nümunə yaradın ya çox az, ya da yoxdur. Dediym ki, xalqın bu vəziyyətə düşməsinə, müxalifətin uzun onilliklər boyu neticəsiz siyaset aparmasına görə məsuliyyəti üzərine götürüb xalqdan üzr istəyib kənarə çəkilən siyasetçilər olmalıdır. Bunu mən etsəm, xalq qəbul etməyəcək, çünkü 90-ci illərdən bu güne kimi davam edən neticəsiz siyasetin iştirakçısı və hərəkətverici qüvvəsi mən olmamışam.

Ənənəvi müxalifətin temsilçilərinin əksəriyyəti və ya bir nəçəsi xüsusi bəyanatla çıxış etməli, xalqdan üzr istəməli və uğursuz siyasetə görə məsuliyyət daşıdığını deməlidir. Bu, xalqda yenidən inam yaratmaq gücünə malik bir jest olar.

- *Bu günlərdə ADP sadri Sədar Cəlaloğlu fəaliyyəti olmayan partiyaların qeydiyyatının ləğvinin vacibliyi məsələsini qaldırı. Siz bu barədə hansı fikirdəsiz, 55 partiyaya ehtiyac varmı ölkədə?*

- Seçki debatlarında vəldlərimdən biri bu iddi ki, ölkədə 4-5 partiyanın güclənməsinə və rəqabət aparmasına şərait və imkan yaradacam. Təbii ki, 55 partiyanın kağız üzərində mövjudiyətine ehtiyac yoxdur. Lakin sadəcə, onları ləğv etmək və ya onlar qarşısında ağır şərtlər qoymaq da düzgün deyil. Gərek siyasi partiyaların inkişaf üçün normal şərait yaradılsın, onlara bərabər imkanlar tanınsın, dövlət qayğısi göstərilsin, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunun müddəaları ayrı-seçkilik qoyulmadan her kəsə bərabər şəkildə şamil edilsin və onlara əyər-əskikləri aradan qaldırmaq üçün iki il zaman ayırlınsın. İki il zaman çərçivəsində ayaq üzətə dayana biləməyen partiyalar isə qanun çərçivəsində ya ləğv edilsin, ya da onlar digər partiyalara birləşsinlər.

Azərbaycan üzərinə geopolitik təzyiqlər güclənəcək. Azərbaycan bu hallardan siyortalanmaq üçün ciddi siyasi və iqtisadi tərəfədir. Lakin halda isə Azərbaycan iqtidarı diktə edən təref kimi özünü göstərir və hərəkət edir, bunun tələtümü ciddi felakətlərə də gətirib çıxara bilər.

Xüsusun İranla bağlı yaranmış vəziyyətin gedisi.

- Türkiye müstəqil siyaset yeridir və artıq özünü global oyunçu kimi görəmkədər. Bu çox doğru qərardır və cənab Ərdoğanın bu siyasetini bəyənir və təqdir edirəm. Türkiye kənardan gələn direktivlər işləməkdən imtina edir. Əslində Türkiye üçün ən böyük təhlükə Rusiya ola bilər və Türkiye doğru edərək Rusiya ilə dostluq yoluunu seçib. F-35 olmayıacaq, olacaq son model döyüş MiQ-ləri. MiQ və S-400-lər isə Türkiye təzyiq göstərən güclərə bir təhlükədir. Onlar başa düşməlidir ki, bir vektorlu dünya artıq yoxdur. O qədər ciddi addımlar atılmalıdır. Bir qədər təcavüz etmək, qədər ciddi addımlar atılmalıdır. Biz görməliyik ki, artıq müsbət addımlar atıldı və bunun inkişaf etdirilməsi lazımdır. Predmətsiz və mövzusuz iclaslarda oturmaq və oradan-buradan danışmaq heç də müxalifət tərifindən, Azərbaycanın demokratik cəmiyyətinə bir şey qazandırıb. O cəhdən predmətsiz olan, sonradan nəticəsini bir neçə gün ərzində görə biləcəyimiz dialoqu tərəfdarıyıq.

- *Azərbaycanda son hadisələrdə din amilinin gücləndiyi mənzərəsi yarandı. Din faktorunun siyasi alətə çevriləməkdə olduğunu söyləməyə asas var mı?*

- Din faktoru hər zaman siyasi alətə çevrilib. Dindən də öz məqsədləri üçün istifadə etmək üçün fürsət qovlayan adamlar var. Gərek bu fürsət onlara yaradılmışın. Amma Azərbaycanda hazırda bu fürsətlər çoxdur. Sünə şəkildə yaradılan nəticələr, insanları incitmək, haqlı insanı haqsız duruma salmaq, kiminsə mülküyü elindən almaq, torpaqlarını zəbt etmək, məmər olma üstünlüyündən istifadə edərək qeyri-qanuni yollarla vətəndaşların əmlakını ələ keçirmək, rüşvətxorluq və korrupsiya ilə varlanmaq kimi qanunsuzluqlar var. Qanun işləməyən yerde, digər yazılımın qanunlar işləməyə məhkəmədir. Birinci növbədə, özünü kiçik padşah kimi aparan məmurlarla qarşı qanun müstəvisində təmizlənme elan ediləlidir. Məmər məmər olmalıdır, məmər milyardlı biznes maraqları olanda, o, Ölçəyə, vətəndaşa, prezidentə xidmət etməz.

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermənistannın baş naziri Nikol Paşinyanın Rusiyaya ikinci sefəri ərefəsində İrəvanda "Exo Moskvı" radiosuna verdiyi müsahibə işgalçi ölkənin xarici siyaset kursu, Dağlıq Qarabağ məsəlesi ilə bağlı mövqeyindən dolayı bəzi qənaətləri daha da möhkəmlətmış oldu. Səfər öncəsi Paşinyan növbəti dəfə Rusiyaya, Putine onənəvi erməni yaltaqlığı ilə reveranslar edib, sədəqət andı idi. İşgalçi Ermənistannın vassal və forpost statusunda qalacağına söz verdi.

Paşinyan eyni zamanda müharibə xofunu gizlədə bilmədi. Azərbaycanla böyük həbi toqquşmadan qaćmaq üçün yenə müstəsna olaraq, Moskvaya ümid bəslədiklərini, ondan mərhəmət gözlədiklərini dileyər. Bununla da, faktiki, Rusiyasız Ermənistən adında dövlətin varlığını sual altına düşəcəyini etiraf etdi.

Ən əməlisi, erməni baş nazırı Dağlıq Qarabağ məsələsinin dinc yolla həllində maraqlı olmadığını bir daha ortaya qoydu. Aydın oldu ki, onun sülh haqda təsəvvürü başdan-ayağa absurd, reallıqdan uzaq, dilətən, müharibə qoxusunu verən

Paşinyan Ermənistən formal dövlət kimi Türkiye ilə sərhədlərin Rusiya hərbçiləri tərəf qorunmasına da toxunub. Bu sərhədləri Ermənistən özünün müdafia eləmək gücündə olmadığını söyləyib. "Bu yükü (Türkiye ilə sərhədləri qorumağı - red.) biz götürə bilmərik" deyib.

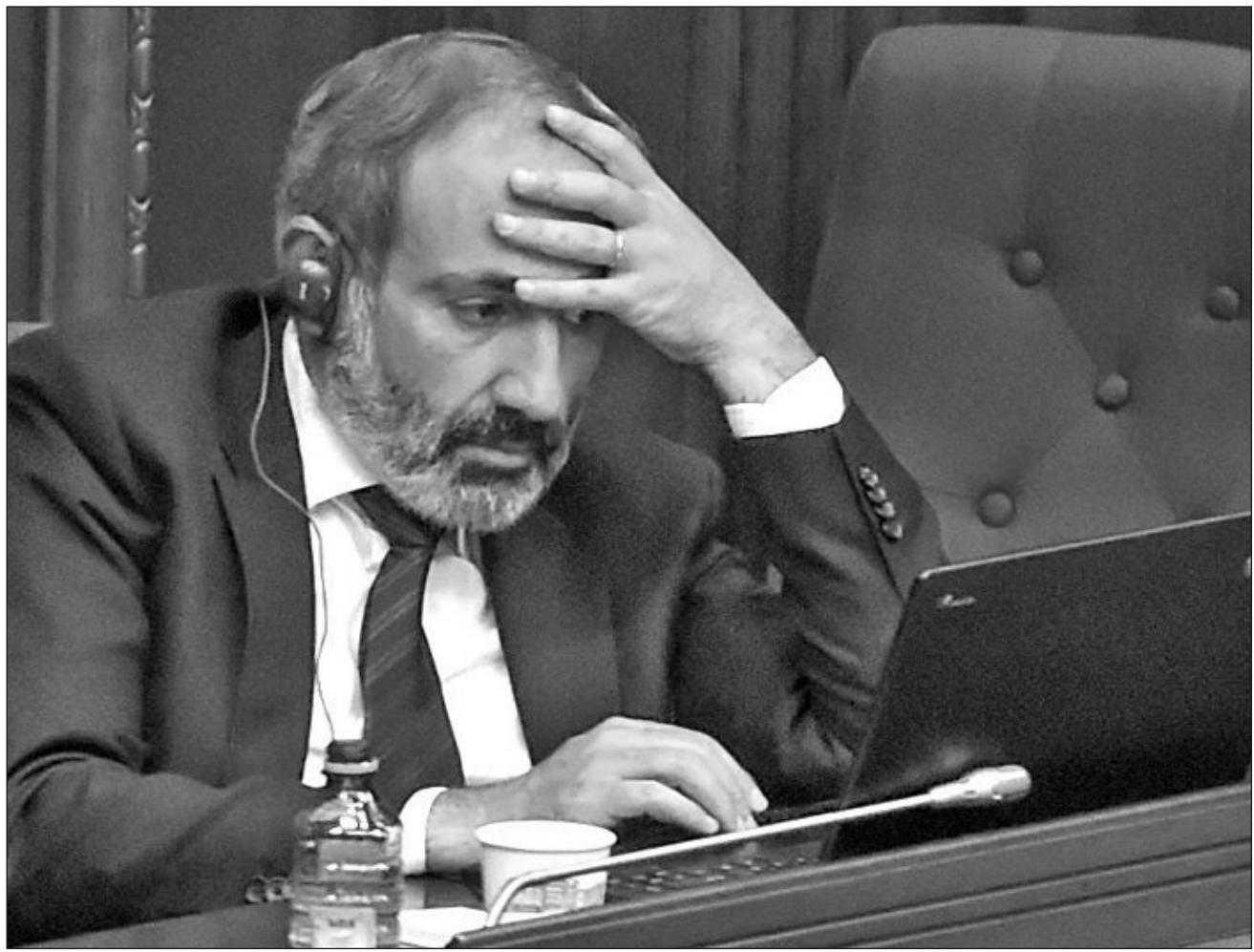
Mariya Zaxarova Bakıda Qarabağdan danışdı

"Biz Azərbaycan və Ermənistən arasında baş tutan və konstruktiv keçən istənilən görüşü alqışlayırıq". APA-nın məlumatına görə, bu sözü Azərbaycanda səfərdə olan Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova deyib.

M. Zaxarova Rusyanın münaqişə ilə bağlı vasitəçi ölkə olduğunu xatırladaraq XİN-de keçirilən məsləhətəşmələrde bu məsələyə də toxunulduğunu vurğulayıb: "Rusiya bu məsələni yaxşı anlayır. Müxtəlif seviyyədə görüşlər keçirilir. Biz müsbət nəticə verən görüşləri dəstəkləyirik".

Qeyd edək ki, dünən Bakıda Azərbaycan və Rusiya xarici işlər nazirləri arasında xarici siyaset sahəsində informasiya təminatı mövzusunda məsləhətəşmələr keçirilib. Məsləhətəşmələrde Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmet Hacıyev və Rusiya XİN-in xüsusi nümayəndəsi Mariya Zaxarova iştirak edib.

Qarabağ

Ermenistan üçün tək xilas düşfuru - Bakı və Ankara ilə anlaşmaq...

İşgalçi ölkənin Azərbaycan və Türkiyə əleyhinə Rusiya ilə müttəfiqliyi onun inkışafını və rifahını təmin edə bilmədi, çünkü...

Türkiyə saridan xoflanmağa isə əsaslar var. Çünkü qardaş ölkə Dağlıq Qarabağ məsələsində həmişə Azərbaycanın yanındadır, yanında olaçaq. Bu da sülh danışqlarında Rusyanın belə ciddiye almış olduğu vazkeçilməz faktordur, olaraq da qalacaq.

Türkiyə həmçinin Azərbaycan ordusunun döyüş qabiliyyətinin artırılması üçün elindən gələnədir. Vaxtaşırı hər iki ölkədə ortaq hərb təlimlər keçirilir. Paralel surətdə Azərbaycanın silah arsenalında Türkiyə silahlarının və həbi sistəmlərinin payı ildən-ildə artır. Sevindiricidir ki, qardaş ölkə özünün həbi-sənaye kompleksini iləbilə də da modernləşdirir və sürtələ silah alıcılarından silah satıcısına çevirilir. Əsas alıcılardan biri də təbii ki, Azərbaycandır. Bunu əcnəbi siyasi və həbi ekspertlər də vurğulamağa başlayıblar.

"Türkiyənin müasir "Altay" tanklarının Azərbaycana ixracı tamamilə mümkündür". Bu sözü erməni mətbuatın müsahibəsində rusiyali həbi ekspert Aleksandr Xramçixin deyib. Türkiyənin ötən əsr boyu SSRİ, Almaniya, Böyük Britaniya, Fransa kimi ölkələrdən tank almağa məcbur olduğunu qeyd edən ekspert maşınqa-

yırma sənayesində əldə olunan nailiyyətlər nəticəsində Türkiyənin öz tanklarını və digər həbi texnikalarını yaratmağa müvəffəq olduğunu bildirib. O, yüksək keyfiyyətli "Altay" tanklarının potensial müşərətləri arasında ölkəmizlə yanaşı, Pakistan və Fars körfezi ölkələrinin də olduğu vurgulanıb.

Təbii ki, işgalçi Ermənistəni qorxudan həm də budur - Türkiyənin regional həbi və siyasi güclərə bölgədə daha ciddi oyunçuya çevrilmesi. Türkiyənin artan gücü isə Azərbaycanın artan gücü, onun gücüne güc qatılması deməkdir. Bündən əlavə, qardaş ölkə rəsmiləri dəfələrlə bəyan ediblər ki, Qarabağ məsələsində Azərbaycanın razı olmadığı sülh sənədine Türkiyə də razı olmayıcaq. Bunu son olaraq, Bakı səfəri zamanı Türkiyənin xarici işlər nazırı Mövlud Çavuşoğlu növbəti dəfə açıq və "net" şəkildə bəyan edib.

Bələ bir principial mövqə öncəliklə işgalçi ölkəyə aydın mesajdır. Həm də o anlamda ki, Qarabağ konflikti ədaletli şəkildə nizamlanmayıncı Ermənistən sərhədlərə bağlı qalacaq, işgalçının blokadası davam edəcək. Bu xüsusda Nikol

Paşinyanın müsahibədə Türkiyə ilə sərhədlərin qeyd-sərtsiz açılmasının tərəfdarı olduğunu söyləməsi də absurd, heç bir siyasi çəkisi olmayan, surət erməni ictimai reyinə hesablanmış ucuz gedisidir.

Aydın məsələdir ki, Ermənistən əsas qonşularla normal münasibətlərde olmaq, ağır blokada rejimində çıxmak, sərhədlərin açılmasını istəyirə, o zaman özünü işgalçi kimi deyil, normal aparmalı, Azərbaycan və Türkiyənin beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış ərazi bütövlüyü qeyd-sərtsiz təmamilidir. Ermənistən xilasının, inkışafının yeganə düsturu budur, nəinki Azərbaycan və Türkiyə əleyhina heç bir quru sərhədi olmayan Rusiya ilə müttəfiqliyi. Belə müttəfiqlik erməni xalqına xoşbəxtlik götərsədi, 30 ilə gətirərdi.

Şübə yox ki, Azərbaycan indiki status-kvonu, işgal rejimi sənədən sonra seyrələmədə də deyil. Sülh danışçıları erməni tərəfinin üzündə dalandala qalmaqdə davam edərə, günün birində Azərbaycan həbi gücünü mütləq işə salmalı olacaq - təbii ki, bəzi geosiyasi şərtlər nəzərə alınmalıdır. Hələ ki Azərbaycan sülh ümidi lərini sonadək itirmə-

dilər üçün gözləmə mövqeyindədir.

Əfsus ki, bu mövqə Rusiyanın arxasında gizlənən düşmən ölkə tərəfindən yanlış anlaşılır. Guya Azərbaycanın heç vaxt ateşkəsi pozmayacağı, böyük müharibə risk etməyəcəyi kimi yozulur. 2016-cı ilin "4 günlük" aprel müharibəsi və Azərbaycan ordusunun o vaxt əldə elədiyi blitz-həbi uğur, nəhayət, bu ilin iyununda Naxçıvan istiqamətində silahlı qüvvələrimizin irəliləyərək, daha əlverişli mövqeləre sahibləməsi, 11 min hektar ərazini azad eləməsi bu təsəvvürün nə dərəcədə yanlış və illüziya, ey ni zamanda erməni xalq üçün nə dərəcədə təhlükəli olduğunu ortaya qoyur.

Müharibə olacaqsə, işgalçını heç Rusiya da xilas edə bilməyecək. Çünkü Moskvanın bölgədə erməni maraqları ilə üst-üstə düşməyen də böyük maraqları var. Bu maraqlar on azından diktə edir ki, Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlər korlanmasın. Xüsusən də indiki qəliz dünəyimlərdə heç kim, öncəliklə də Qəribin sanksiyaları altında olan Rusiya dost itirmək istəmir. O ki ola Azərbaycan, Türkiyə kimi sadıq, etibarlı dost-tərəfdəşər...

Türkiyədə həbsdə olan amerikalı rahib Endryü Bransonla bağlı Vaşinqtonla Ankara arasındada gərginlik pik həddə catib.

Xatırladaq ki, amerikalı yevangelist pastor E. Branson Türkiyədə 15 iyul hərbi çəvriliş cəhdindən sonra izmirde həbs olunub. O, hərbi və siyasi casusluqda, terror təşkilatının maraqları namine cinayət törətməkdə ittihəm edilir.

Pastorun həbsi Türkiyə-ABŞ münasibətlərində gərginlik yaranan amillərdən bərdir. ABŞ rəhbərliyi - şəxsən president D. Tramp və vitse-prezident M. Pens Türkiyə rəhbərliyindən onun sərbəst buraxılmasını isteyiblər. Senatorlar bu məsələ ilə əlaqədar bir neçə dəfə Türkiyəyə səfər edib. Son olaraq ABŞ Konqresi həm A. Bransonun həbsdə saxlanmasına, həm de Türkiyənin Rusiyadan S-400 zənit-raket kompleksləri satın almaq istəməsinə görə, Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələri üçün nəzərdə tutulmuş 5-ci nəsil yeni "F-35" hərbi təyyarələrinin bu ölkəyə göndərilməsinə qadağa qoyan müdдəanı hərbi bündə baredə qanun layihəsinə daxil edib.

Bir neçə gün əvvəl isə respublikaçı və demokratlardan ibarət 6 senator Türkiyəyə qarşı yönəlmış "Türkiyə Beynəlxalq Maliyyə Təsisatları Akti"ni irəli sürüb'lər. Senatın Xarici əlaqələr komitəsinin yadıldığı açıqlamadan aydın olur ki, sənəddə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası və Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının ABŞ-dan olan rəhbərlərinə humanitar yardım məqsədləri istisna olmaqla, Türkiyəyə kredit ayrılmışına qarşı çıxmaları tapşışdır.

Lakin bu qərar Vaşinqtonu qane etməyib. ABŞ-in vit-

Meksikada Türkiyə səfirliyinin katibi itkin düşüb

Meksikada Türkiye səfirliyinin katibi itkin düşüb. Diplomatın itkin düşməsi ilə bağlı ölkənin Baş Prokurorluğu arasında anlaşmala başlayıb.

APA-nın "RİA Novosti"yə istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə Baş Prokurorluğun məlumatında bildirilir.

Milliyyətçə türk olan 29 yaşlı qadının iyulun 2-dən itkin düşdüyü bildirilsə də, səfirliyin müşaviri məsələ ilə bağlı yerli hüquq-mühafizə orqanlarına yalnız iyulun 25-də müraciət edib.

Itkin düşən qadın səfirlikdə ikinci katib vəzifəsində çalışır.

Bu qanun layihəsi hazırlanıqdan sonra iyulun 26-da E. Branson haqqında həbs tədbiri ev dustaqlığı ilə əvəzlənilib.

Türkiyə xəber agentliklərinin məlumatına görə, İzmir 2-ci Ağır Cəza Məhkəməsi E. Bransonun işi ilə bağlı toplasaraq yeni qərar qəbul edib. Məhkəmə A. Branson barendə həbs tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəzlənməsinə qərar verib.

Lakin bu qərar Vaşinqtonu qane etməyib. ABŞ-in vit-

se-prezidenti Mayk Pens E. Bransonun tam azad olunmasını tələb edib. M. Pens din xadiminin azad edilməyəcəyi təqdirdə, Türkiyəyə sanksiya tətbiq olunacağını bildirib.

Eyni fikri prezident D. Tramp da səsləndirib. O qeyd edib ki, rahib tamamilə azad olunmasa, Türkiyəyə qarşı "genişmiqyaslı" sanksiyalar tətbiq ediləcək.

ABŞ-Türkiyə münasibətlərindəki gərginlik ne qədər davamlı ola bilər? Bu gərginliyin hansı həddə qədər inkişaf etməsi mümkündür?

Politoloq Şahin Cəfərli: fikrincə, Türkiyə-ABŞ münasibətləri təhlükəli həddə yaxınlaşır və artıq qopmanın baş verib-verməyəcəyi hər iki tərəfin siyasi və ekspert çevrələrində ciddi şəkildə müzakire olunmağa başlayıb: "İki ölkə arasında əvvəller də problemlər müşahidə olunub. Məsələn, 1974-cü ildə Türkiye Kibrısları müdafiə məqsədilə ABŞ-in iradəsinə zidd olaraq adaya hərbi müdaxilə edəndə Vaşinqton Türkisiyə silah embargosu tətbiq etmişdi. Türkiyə isə buna cavab olaraq 1975-ci ildə ABŞ-in ölkə erazisindəki 21 hərbi bazasının fealiyyətini dayandırmışdı (yeri gəlmışkən, bu fakt Ədalət və İnkışaf Partiyasının iqtidarı döndəmindən əvvəl Türkisiyən guya ABŞ-in bütün tələblərini və istəklərini əmr kimi qəbul edən sözəbaxan, iradəsiz ölkə olduğu barədə son illər yayılmış fikirlərin

əsəssiz olduğunu sübut edir). Lakin hazırkı problemlər dəha mürekkeb və həlli daha çətin görünür, çünkü bir problemdən deyil, çoxsaylı problemlər yumağından söhbət gedir. Türkiyədə 15 iyul hərbi çəvriliş cəhdindən sonra FETÖ ittihamı ilə ölkədəki ABŞ diplomatik nümayəndəliklərinin Türkiyə vətəndaşı olan bəzi əməkdaşlarına qarşı cinayət təqibə başladı, İstanbul Baş Konsulluğunun əməkdaşı Metin Topuz həbs olundu. Bunlar ABŞ tərəfindən etirazla qarşılandı və münasibətlərin soyumasına səbəb oldu.

İzmirdə yaşayan amerikalı adamı Endryü Bransonun 2016-ci ilin dekabrında həbsi isə Vaşinqton qeyzləndirdi".

Politoloq deyir ki, rahib-lə bağlı məsələdə ABŞ rəhbərliyi şəxsən maraqlıdır: "Branson yevangelist rahibdir, ABŞ-in yevangelist icmaları isə hazırkı ölkə rəhbərliyi və şəxsən prezident Tramp üzərində çox böyük təsir imkanlarına malikdir. Vitse-prezident Mayk Pens Bransonla eyni kilsəyə etiqad edir. Bu səbəblə, ABŞ-in Branson məsələsinə reaksiyası təkcə xaricdə dərədüşməsənək və tətədəşini xilas etməkə bağlı enənəvi dövlət siyasetindən irəli gəlmir, həm de hazırkı rəhbərliyin siyasi maraqlarından, dini təessübkeşlik hissindən qaynaqlanır.

Əslinde FETÖ və PKK ilə əlaqədə olmaq kimi ağır cinayətlərdə ittihəm edilən pastor haqqında həbs qətimkən tədbirinin 3 gün əvvəl ev dustaqla-

lığı ilə əvəzlənməsi Türkiyə tərəfindən atılan xoşiyətli addım kimi göründür. Guman edildirdi ki, bu, din adamının tam azad olunması istiqamətdə ilk addımdır və Ankarada Vaşinqtonla münasibətlərin yaxşılaşmasında maraqlı olduğu üçün bir müddət sonra E. Bransonu ABŞ hökumətinin isteyin uyğun olaraq ölkəsine göndərəcək. Lakin gözənlənilmədən ev dustaqlığı qərarına Vaşinqtondan çox sərt reaksiyalar geldi. Prezident Tramp və vitse-prezident Pens bildirdilər ki, rahib tam azad edilməyəcəyi təqdirdə, Türkiyəyə qarşı sanksiyalar tətbiq olunacaq".

Ş.Cəfərli hesab edir ki, bu aqressiv reaksiyalar Bransonun tam azad olunaraq ABŞ-a göndəriləcəyi barədə gözləntilərin özünü doğrultmamasından əlavə, həm de Türkiyənin ABŞ-in İranə qarşı tətbiq etməyə hazırlaşlığı yeni sanksiyalara qoşulmamaq istəməməsi ilə bağlıdır: "Həzirdə ABŞ Konqresində və hökumətində Türkiyəyə qarşı bir neçə sanksiya tədbirləri nəzərdən keçirilir. Onlardan biri də ABŞ vətəndaşları və diplomatik xidmət personalının Türkiyədə təqib olunması ilə əlaqədar bu ölkəyə beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən kredit ayrılmışının məhdudlaşdırılması nəzərdə tutan qanun layihəsidir. Müəlliflərdən biri Senatın Xarici Əlaqələr Komitəsinin sədri Bob Corker olan bu layihə artıq komitədən keçib. Layihəyə əsasən

"Hazırkı problemlər daha mürekkeb və həlli daha çətin görünür. İki ölkə arasında çoxsaylı problemlər var" - politoloq

Dünya Bankının, onun strukturuna daxil olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının, eləcə də Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının idarə heyətlərindəki amerikalı üzvlər humanitar məqsədlər xaricində Türkiyəyə kredit ayrlmasına mane olmalıdır.

Əgər bu layihə qanunlaşsarsa, Türkiyə üçün neqativ təsirleri olacaq. Məsələn, Türkiye 2017-ci ildə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasından 3,6 milyard dollar kredit çəlb edib və bankın müştəri ləri arasında bu baxımdan 2-ci sıradadır. Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankı isə Türkiyənin mühüm kreditörlerindən biridir və 2017-ci ildə ölkədə həyata keçirilən müxtəlif layihələrə 1,8 milyard dollar kredit ayırbəzək.

Müsahibimiz onu da qeyd edir ki, qanunun və ümumiyyətə, ABŞ-Türkiyə münasibətlərinin bu həddə çatması nə başqa neqativ təsirləri də ola bilər: "Məsələn, Qərb kapitalının Türkiyədən çıxması, yenilə sərmayelerin gəlməməsi, Qərb maliyyə institutlarının qapılarının Türkiyənin üzüne bağlanması və s... Bütün bunların baş vermesi olduqca kövər və dayanıqsız olan Türkiye iqtisadiyyatını sarsıda bilər. Söyüdən qanun layihəsinə başqa, növbəti maliyyə ilə üçün bündə barede qanununda Türkiyəyə 5-ci nəsil ən yeni "F-35" hərbi təyyarələrinin göndərilməsinə qadağa qoyulması bərədə müddəə eksini təpib. Bu qadağa teklifi həm Branson məsələsi, həm de Türkiyə ilə Rusiya arasındaki S-400 səvədələşməsi ilə əlaqədardır.

Bundan əlavə, 2017-ci ildə Konqresdə qəbul olunmuş sanksiya qanununa (CAAT-SA) əsasən Rusiya ilə iri məbələrdə silah anlaşmaları əldə edən üçüncü ölkələrə qarşı sanksiyaların tətbiqi nəzərdə tutulur. ABŞ hökuməti istədiyi təqdirdə, Türkiyəyə qarşı bu qanunu da işə sala bilər. Başqa bir problem Rza Zərrab məsələsidir. ABŞ hökuməti bu iş üzrə "Halkbank" başda olmaqla, bəzi Türkiyə banklarına qarşı İran əleyhine sanksiyaları pozduqları iddiası əsasında yüz milyonlarla dollar məqdarında cərimələr kəsə bilər. Türkiyə iqtisadiyyatının hazırkı durumunu nəzərə alsaq, bu tip cərimələr Türkiye bank sistemi və bütövlükde ölkə iqtisadiyyatı üçün ağır nəticələrə səbəb olar".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Uşaqlarımızın psixologiyasını korlayan çizgi filmləri - SOS!

Niyə Azərbaycanda uşaqlar üçün bədii və çizgi filmləri çəkilmir; efirləri aqressiya və şiddet doğuran əcnəbi filmlər bürüyüb; nağıllar da ötən əslərdən qalıb...

Son illərdə Azərbaycanda uşaq bədii və çizgi filmləri çəkilmir və yaxud gözə görünmür. Bu haqda defələrlə müzakirələr aparılıb, məsələ gündəmə gəlib. Lakin hələlik problem həll olunmamış qalır. Üstəlik, telekanallar köhnə, yerli uşaq filmlərini də çox az halda nümayiş etdirir.

Bu da məktəblilərin tətillərində daha çox internet resurslarında vaxt keçirmələrinə və yaxud əcnəbi televiziya kanallarında yayımlanan, bir çox həllərdə şiddet, aqressiyani aşlayan, bizim mental dəyərlərə, psixologiyamıza tamamilə yad olan film serialları izləməsinə gətirib çıxarırlar. Həmçinin uşaqlarımız yerli uşaq programlarından da demek olar ki, həsrət qalıb.

Bundan əvvəl sovet dövründə adətən uşaqlar yay tətillərində çox böyük maraqla yerli istehsalı olan "Şərqli çörek", "Skripkanın sərgüzəşti", "Gilas ağacı", "Asif, Vasif, Ağasif", "Qaraca qız", "Ögey ana", "Şir evdən getdi" filmlərini izleyirdi. Həmçinin nağıllara əsaslanan "Qərib cılın diyarında", "Sehirlili xalat", "Bir qalanın sırrı" nağılları, "Əzablı yollarla", "Mən nəğmə qoşuram", "Ağ atlı oğlan", "Pəncərə", "Qırxinci qapı", "Avqust gələndə", "Adanı özünlə apara bilməsən", "Qalada tapılan mücrü" və s. filmləri izleyirdi. Bu bir faktdır ki, həmin filmlər uşaqların həm psixologiyasına, həm də davranış və tərbiyəsinə böyük təsir göstərirdi.

Orta nəsil nümayəndələri də təsdiqləyər ki, uşaqlıqdan həmin filmlərin qəhrəmanlarına bənzəmək, onlar kimi davranmaq isteyiblər.

Sovet hakimiyəti dağlıqlıdan sonra ekranlara əcnəbi filmlər, o cümlədən "Harry Potter", "Evde tek", "Qarif" kimi bədii və çizgi filmləri gəldi. "Tiq-tiq xanım", "Cırdan" çizgi filmlərini isə "Tom and Jerry" kimi animasiyalar evezlədi.

Doğrudur, bu filmlər çox baxımlı və yüksək səviyyədə çəkilir. Lakin bu cür əcnəbi filmlər adətən öz ölkələrinin uşaqlarının psixologiyasına uyğun çəkilir. Həmçinin mütəxəssisler də qeyd edir ki, bu filmləri çeken film və şirkətlərin özlerinin hədəf və məqsədləri var. Əcnəbi çizgi filmlərini gəldikdə isə son illər silahlı döyüşlər, yad planetlilərin hücumları, aqressiya və şiddet doğuran əcnəbi filmlərin nümayisi az qala adılaşır, normal hal kimi qarşılır. Halbuki bu filmlər uşaq psixologiyasına, tərbiyəsinə, mədəni şəxsiyyət kimi yetişməsinə çox mənfi təsait ayrılmalıdır.

Bəs niyə yerli uşaq bədii və

cizgi filmləri çəkilmir, kompüter oyunları hazırlanır? Əger çəkilirsa, niyə ekranlaşdırılmır?

Bu arada qeyd edək ki, uzun illərdən sonra 2015-ci ilde uşaqlar üçün yeni "Dərs" filmi çəkildi, nümayiş olundu. Rejissoru Rafiq Əliyev, Cavid Təvəkkül olan filmde məktəb heyatından, yeniyetmə məktəblilərinin qarşılıqlı münasibələrindən, dostluğa və heyata baxışlarından, bu baxışların formallaşmasından bəhs olunur. Lakin həmin film də nədənse ekranlarda gözə dəymir.

Bəzi mütəxəssisler qeyd edir ki, yeni, müasir dünyani özündə eks etdirən, milli dəyərlər, humanizm aşılıyan uşaq filmlərinin çəkilməsi üçün xaricdə olduğu kimi ölkəmizdə də dövlət tərefindən ayrıca vəsait ayrılmalıdır.

Təkcə film və animasiyalarmış?

Həmçinin xalq nağılları da yenilər ilə evezlənmir. Yenidə uşaqlara "Tiq-tiq xanım", "Cırdan", "Melikməmməd" və digər bu kimi nağıllar yeni nəşrlərdə təqdim olunur. Yeni nəşrlərdə yeni nağıllara isə çox halda rast gelir. Hansı ki, həmin nağıllar heç de maraqlı deyil.

Bütün bu məsələlər bağlı mütəxəssislər müraciət etdik.

Əməkdar artist, kinorejisör, həmçinin uşaqlığımızın sevimli kinosu olan "Şir evdən getdi" filminin qəhrəmanı Elxan Cəfərov mövzu ilə bağlı bunları dedi:

dimalıdır. Bugünkü kommersiya filmleri ilə dünyani fəth edə bilir. Dünya kino filmində adımız ne iləsə yaza bilirdiksem, bu, dövlət tərefindən çəkilən bədii və çizgi filmləri idi.

Psiyoloq Ramil Nəcəfli isə nağıl və çizgi filmlərinin o qədar da ideal olmadığını qeyd etdi:

"Bəzən deyirlər ki, Qərbin, xarici ölkələrin çəkdiyi çizgi filmləri uşaqlarımızın psixologiyasına mənfi təsir edir. Lakin qeyd edim ki, bu amil o qədar də təsir etmir.

Bizim milli nağıllarımız, atalar sözlərimiz var ki, bizzən asılı olmayaraq bizi olduğumuz kimi davranışma vadar edir.

"Əksər rayonlarda tullantı suları təmizlənmədən Xəzərə axıdılır" - ETSN

"Azərbaycanda kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsinə baxmayaraq, bir sıra ekoloji problemlər hələ də həllini tapmayıb". APA-nın xəberinə görə, bunu Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin söbə müdürü Rasim Səttar-zadə dənən keçirilən mətbuat konfransında deyib.

R. Səttarzadə bildirib ki, Xəzər dənizinin sahilində yerləşən Bakı, Sumqayıt, Mahaçqala, Həştərxan, Türkmenbaşı, Rəşt və Ənzəli şəhərləri və digər yaşayış məntəqələrində dənizə axıdılan tullantı suları onun əsas cırkləndiricilərindən hesab olunur.

R. Səttarzadənin sözlərinə görə, nazirlik tərefindən Xəzərin Azərbaycana məxsus ərazilərində və sahil zolağında həyata keçirilmiş ekoloji monitorinqlər zamanı dənizə tökülen 224 axar qeydə alınıb: "Bu axarlar vasitəsilə denizə gündə 1850 min kubmetr tullantı suyu daxil olur. Sahil zolağında yerləşən rayonların əksəriyyətində təmizləyici qurğular olmadıqdan müxtəlif tərkibli tullantı suları təmizlənmədən Xəzərə axıdılır. Nəticədə Xəzər dənizinin və sahil zolağının ekoloji vəziyyəti pisləşir".

zimdər ki, millətimizin və uşaq-larımızın tamam başqa fərqli bir formada böyüməsinə kömək göstərən çizgi filmləri olsun.

Biz sözlə, düşünmürəm ki, bizim nağıl və çizgi filmlərimiz kifayət qədər idealdır".

Məsələ ilə bağlı Mədəniyyət Nazirliyinin də mövqeyini öyrənməye çalışdıq. Nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri İntiqam Hümbətov son ilə çəki-lən film və animasiyalar haqqında danışır:

"Təxminən son on ilə dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına 46 tammetrajlı bədii, 50 qışometrajlı bədii, 212 sənədli, habelə 23 çizgi film çəki-lib. Eyni zamanda Azərbaycan müxtəlif ölkələrdə keçirilən film festivallarında iştirak edir. 2014-2017-ci illər ərzində 26 filmimiz 48 ölkədə keçirilən 128 festivalda 219 dəfə iştirak edərək 49 mükafat qazanıb.

Televiziya ekranlarında az-çox köhnə bədii filmlər, animasiyalar nümayiş olunur. Nazirlik mütəmadi olaraq yeni çəkilən filmlərin ekrana, kinoteatrılara çıxması üçün müəyyən işlər görür, hətta kinoteatrılarda "Açıq qapı" günləri təşkil edir. Məqsəd isə uşaqları, gəncləri kinoteatrılara cəlb etmək, yaşılı nəslin yenidən kinoteatrılara

qayğısını təmin etməkdir".

Bir məsələni də qeyd edək ki, televiziyalarda uşaq verilişləri, uşaq filmləri az nümayiş olunur. Kanallar maksimum dərəcədə dənən keçirilən

film və animasiyalar haqqında danışır:

"Təxminən son on ilə dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına 46 tammetrajlı bədii, 50 qışometrajlı bədii, 212 sənədli, habelə 23 çizgi film çəki-lib. Eyni zamanda Azərbaycan müxtəlif ölkələrdə keçirilən film festivallarında iştirak edir. 2014-2017-ci illər ərzində 26 filmimiz 48 ölkədə keçirilən 128 festivalda 219 dəfə iştirak edərək 49 mükafat qazanıb.

Televiziya ekranlarında az-çox köhnə bədii filmlər, animasiyalar nümayiş olunur. Nazirlik mütəmadi olaraq yeni çəkilən filmlərin ekrana, kinoteatrılara çıxması üçün müəyyən işlər görür, hətta kinoteatrılarda "Açıq qapı" günləri təşkil edir. Məqsəd isə uşaqları, gəncləri kinoteatrılara cəlb etmək, yaşılı nəslin yenidən kinoteatrılara

□ **Xalida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

• sti yay günlərində paytaxt Bakının "qaynar" və həll olunmamış problemlərindən biridə ictimai nəqliyyatla bağlıdır. Hər il isti yay mövsümündə ictimai nəqliyyatda, o cümlədən şəhərdaxili avtobuslarda kondisionerlərin olmasına ilə bağlı məsələ gündəmə gətirilir, aktuallaşır, müzakirələr aparılır, lakin problem elə problem olaraq da qalmadı davam edir. Həq də təsədüfi deyil ki, bəzən avtobusları "4 tekərli hamam" adlandırırlar. Xüsusən də günün pik saatlarında, sərnişinlərin çox olduğu saatlarda, tixaclı yollarda bu vəziyyət daha dözləməz, əzablı olur.

Təkcə sərnişinlər deyil, sürücülər də bu vəziyyətdən şikayətçidir. Gün ərzində 10-12 saat avtobus idarəedən sürücülərin vəziyyətini anlamaq o qədər də çətin deyil.

Qeyd edək ki, hazırda Bakıda sərnişindən 2100 avtobus çalışır ki, onların da yalnız 400-də kondisioner quraşdırılıb. Kondisioner sistemi quraşdırılan avtobuslar isə əsasən "BakuBus" MMC-nin avtobuslarıdır. Belə ki, quruma məxsus 13 marşrut xətti, o cümlədən 1, 2, 3, 5, 6, 8, 13, 14, 17, 21, 125, 175 sayılı avtobusların hamisində kondisioner var. Bu günlərdə Bakı Nəqliyyat Agentliyinin ictimaiyyətə əlaqələr şöbesinin müdürü Mais Ağayev mətbuata açıqlamasında bildirmişdi ki, şəhərdaxili marşrutlarda digər avtobusların da yeniləməsi ilə bağlı tədbirlər davam etdirilir, zəruri addımlar atılır.

O cümlədən hər il olduğu kimi bu il də Bakı Metropolit-

Paytaxt nəqliyyatı yenə cəhennəmə dönb

"Hamam effektli" avtobus və metro qatarları nəfəs kəsir

tenində kondisioner problemi, "isti hamam" ab-havası yaşanmaqdadır. Metrodan istifadə edən hər bir sərnişin təsdiqləyər ki, ister metro qatarlarında, isterse de platformalarda nəfəs almaq çətinləşir, tər iyi baş çatlaşdır, həssas sərnişinlər havasızlıqdan, istidən çox böyük narahatlıq keçirir. Bu səbəbdən tez-tez metroda ürəyi gedən sərnişinlər rastlaşırlıq.

Bu arada xatırladaq ki, hazırda Bakı Metropolitenində yalnız 3 qatarda kondisioner sistemi var. Həmin qatarlar da əsasən "İçərişəhər" istiqamətində çalışandır. "Dərnəgül" istiqamətində gedən sərnişinlər "kondisionerli qatar sevinçi"ni yaşaya bilmir. Məlum

Avtovağzalın qarşısında hərəkət məhdudlaşdırılacaq

Bakı-Sumqayıt yolunun şəhər istiqamətində Bakı Beynəlxalq Avtovağzal kompleksi qarşısından keçən hissəsində asfalt örtüyünün yenilənməsi və üfüqi nişanlanma xətlərinin çökilişi işlərinin tam olaraq 18-20 saat ərzində yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

"Azerbaycan Avtomobil Yolları" Dövlət Agentliyindən "APA-Economics"ə verilən məlumatə görə, bu səbəbdən həmin hissədə iyul ayının 28-i səhər saat 10:00-dan iyul ayının 29-u səhər saatlarında nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti qısa müddəlik məhdudlaşdırılacaq.

Hərəkət istiqaməti Beynəlxalq Avtovağzal kompleksinin yanından Stend Atıcılığı idman kompleksinə gedən yol vasitəsi ilə Bakı-Dairəvi-1 avtomobil yoluna yönəldiləcək.

"Ancaq sürücülərdən öncədən hərəkət istiqamətlərinə uyğun olaraq digər alternativ yollardan istifadə etmələri tövsiye olunur", - deyə məlumatda vurgulanıb.

Alternativ yollar:
1. Sumqayıt şəhəri, Sa-

- Xirdalan dairəsi-Binəqədi qəsəbəsi marşrutu üzrə Binəqədi şossesindən, həmçinin Balaxani-Zabrat yolu vasitəsi ilə Heydər Əliyev prospektindən;
- Novxani-Pirşağı marşrutu üzrə Kürdəxani-Zabrat, Kürdəxani-Maştağa-Buzovna və Bilgəh-Buzovna yolları vasitəsi ilə Heydər Əliyev prospektindən şəhərə daxil olmaq mümkündür.
2. H.Z.Tağıyev-Sahil avtomobil yolu;
- Ələt-Bibiheybət və Ələt-Lökbatan dairəsi-Bakı-Dairəvi-1 yolu,
- Şamaxı yolu-Sulutəpə dairəsi-Hocahəsən-Bibiheybət və Hocahəsən-Bakı Dairəvi-1 marşrutu ilə şəhərə daxil olmaq mümkündür.
3. Bakı-Sumqayıt yolundan:

- Hocahəsən-Bibiheybət qapı küçəsi (Biləcəri-Binəqədi yolu) vasitəsi ilə Binəqədi şossesindən, həmçinin 4-cü qapı küçəsi-Biləcəri qəsəbəsindən,
- Ekologiya postu - 4-cü qapı küçəsi (Biləcəri-Binəqədi yolu) vasitəsi ilə Binəqədi şossesindən, həmçinin 4-cü qapı küçəsi-Biləcəri qəsəbəsindən,
- Hocahəsən-Bibiheybət qəsəbəsindən,

də xətlərdən çıxarılaçq, yerinə müasir, kondisionerlər təchiz olunmuş yeni qatarlar istifadəyə veriləcək.

Məsələ ilə bağlı "Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov "Yeni Müsavat"da danışır. Qurum əməkdaşı qeyd edib ki, artıq yeni qatarların sayı 3 deyil, 5-dir: "2015-ci ildən Bakı Metropoliteni ancaq müasir, sərnişinlərin "kondisionerli" dedi, 4-cü nəsil adlandırdığımız qatarlar alıb. Həmin qatarların sayı 5-dir.

Köhnə qatarların yenilənməsi bu prosesə aparılır ilk növbədə qatarın istismar müddəti başa çatmalıdır. Hər bir qatarın da istismar müddəti 31 il nəzərdə tutulub. Bu müddət başa çatmamış həmin qatarı sıradan çıxartmaq qətiyyən olmaz, yeni şərtlərə riayət olunmalıdır. Bu müddədə qatarlar 1-3 sayılı təmir, əsaslı və orta təmir. Bu işləri qurumumuz yerinə yetirir. Sadəcə, həmin qatarların kondisionerlə təmin olunması çox ağır və mümkün olmasa müş-

kül bir məsələdir. Bunun üçün ilk növbədə istehsalçı müəssisə ilə əlaqə saxlanılmalı, bura da konstruktiv dəyişiklərlə bağlı razılışma olmalıdır. Hər bir vəqonun tarazlığı var, bunun pozmamaq şərti ilə yeniliklə edilməlidir və saire.

Adətən ventilyasiya sistemi bayırdan sərin havanı götürüb şaxta ilə içəri vurur. Amma qayda var ki, əger baryardan havanın temperaturu 35 dərəcədən artıqdırsa, baryardan havanı alıb içəri vurmaq olmaz. Belə olanda yalnız daxildə ventilyasiya sistemi ilə havanın hərəkətini təşkil edirik. Hazırda bizim üçün ən vacib olan məsələ odur ki, içəridəki hava kirli,

mikroblu olmasın, rütubət, nemişlik yaranmasın ki, insanların həyatına təhlükə törətməsin. Bunun üçün ki fayat qədər yeni avadanlıqlar alınıb və istifadə olunur. Mütəmadi olaraq, hər şey ölçülü-biçilir, laboratoriya təhlilləri aparılır, nəzarət olunur. Hazırda metroda insanların həyatı üçün təhlükə törədə biləcək hava kirliliyi yoxdur. Bununla yanaşı, şaxtalarda istismar müddəti başa vurmuş ventilyasiya sistemləri yeni, daha müasir, güclü və səmərəliləri ilə əvəzlenir".

Nəqliyyat eksperti Ərşad Hüseynov da mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"da danışır. Ekspert qeyd edib ki, mövcud problem bölgələrdə da-ha çox özünü göstərir:

"Təkcə Bakıda deyil, regionlarda da ictimai nəqliyyatın texniki problemləri var. O baxımdan Bakının vəziyyəti nisbətən yaxşıdır. Çünkü bildiyiniz kimi, paytaxtda "BakuBus" un və digər şirkətlərin müasir avtobusları var. Rayonlarda isə bu cür avtobuslar demək olar ki, yoxdur.

Daşıyıcılar isə adətən şikayətlərini ki, yeni müasir avtobuslar almaq üçün kifayət qədər vəsaitləri yoxdur. Ona görə də bu problemdən çıxış yoluñu dövlət tapmalı, öz vəsaitləri ilə bu məsələni araşdırmalıdır. Özəl daşıyıcılara asan şərait yaradılmalıdır ki, onlar asan şərtlərlə müasir avtobuslar ala bilsin.

Eləcə də metro ilə bağlı problemləri dövlətin özü həll etməlidir, çünkü Bakı Metropoliteni dövlətin öhdəliyindədir. Bunun üçün maliyyə vəsaitləri ayrılmalı, mövcud resurslar dan səmərəli istifadə edilməlidir".

□ Xalidə GƏRAY
"Yeni Müsavat"

Mason mövzuları yenidən gündəmə gəlib. Əvvəlcə bu ayın əvvəlinde yerli mediada masonların Bakıda toplantı keçirdiyi xəberi yayıldı. Ardınca Türkiyədə həbs olunan Adnan Oktarin mason olması iddiaları ortaya çıxdı.

Türkiyə mediası yazib ki, cinayətkar qruplaşmanın lideri 1 milyon 50 min avro verərək, 33-cü dərəcədən mason olub. Oktarin tərəfdarlarından biri deyib ki, təriqət lideri 2012-ci ildə xaricdə daha böyük nüfuz əldə etmək üçün mason olmasının vacibliyini deyib. O da qeyd olunur ki, Oktar hər dəfə 350 min avro olmaqla, 3 dəfə pul verərək, 33-cü dərəcədən mason olmasına nail olub.

Sitat: "Bu vəsile ilə 2014-cü ildə İtaliyanın xarici işlər naziri Franko Frattini Türkiyəyə gələrək, A.Oktarla görüşdü. Bu loja Vaşinqton lojası ilə ortaq hərəkət etdiyi üçün Trampin president olması münasibəti təşkil olunan qəbul gününe də dəvət alındı. Adnan Oktarı təmsil etmək üzrə Oktar Babuna və yanındakı bir nəfer bu tədbirə qatıldı. Bu dəvətnameleri almaq üçün Adnan Oktar 200 min dollar pul ödədi".

Yeni belə qənaət yaranır ki, Adnan Oktar mason olub. Ancaq məsələ ondadır ki, o, ilk mason müsəlman deyil. Bundan əvvəl də müsəlman masonlar olub. Hətta məşhur azərbaycanlılarının, eləcə də Türkiyənin bir sıra nüfuzlu içtimai-siyasi xadimlərinin mason olduğunu iddia edən yazılar var. Hərçənd bir qayda olaraq, masonluq müsəlmanlar arasında qorxulu, İslamiyyət düşməni, müsəlmanları məhv etməye çalışın gizli güc kimi tanışdır.

Bu məsələdə hətta bəzən ifrat vərmələr da olur. Bunun əksinə, bəzi Qərb mediası, eləcə də liberal dairələr masonluğun heç də qorxulu olmadığını, sıradan bir təşkilat, daha çox tarixi əhənəsi olan bir qurum kimi təqdim edir və əsasən müsəlmanların masonluq barədə həssaslığını lağır qoyulur.

Ancaq bütün bunlar, yeni həm ifrat qorxulu mason təbliğatı, həm də buna qarşı parodiya formalı əks-təbliğat reallığı kölgə salır. Həmişə olduğu kimi, insanlar güclü təbliğat və əks-təbliğatın dalğası altında itib batır, həqiqəti tapa bilmirlər. Həqiqəti tapmaq isə o qədər də asan deyil. Doğrudan masonluq deyildiyi kimi, təhlükeli bir qurumdur, yoxsa ümumiyyətlə, belə bir şey yoxdur, tarixin hansısa qaranlıq səhifəsində qalmış bir ənənənin sönük işartilardır?

Mason sözü fransız - "azad bənna" və ya daşyanan kimi tərcümə olunur. Mason-

Dünyadakı məşhur türk və müsəlman masonlar

Mason, masonluq nədir və hansı hədəfləri güdür?

Mətbuatda dərc olunan yazınlara görə, Robert Bağır Heyyət 1938-ci ildə Təbrizdə anadan olub. Gənc yaşlarında İrandan ABŞ-a mühacirət edib. ABŞ-da ticarət fəaliyyətinə daşınmaz əmlakın alğı-satqısı ilə başlayan Bağır Heyyət Amerika vətəndaşlığı alıqdan sonra adını dəyişərək Robert qoyub. Masonluq fəaliyyətinin en aktiv dövrünü Ruminiyada keçirən Bağır Heyyət Çauşesku rejiminin yıxılmasında, Ruminiyadakı

xalq qiyamının təşkilində, ABŞ-dakı Türkdiili Nur Lojası (Nur Lodge) və Azəri Lojasının (Azerbaijan Lodge) qurulmasında fəal iştirak edib. O, Avropana bir çox lojalarda müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Bağır Heyyət həm də Ruminiya Milli Böyük Lojasının qurucularından biri, eyni zamanda Ruminiya və digər Slavyan ölkələrində masonluğun təməlini gücləndirmiş şəxsdir.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Xocalı köckünü su, çörək, iş istəyir - FOTOLAR

Xocalı köckünü Rəsmiyyə Qarayeva iş, çörək və su istəyir. Xocalıdan köckünən ailə Goranboyun Yuxarı Ağcakənd qəsəbəsində məskunlaşır. 60 yaşlı köckünə deyir ki, qəsəbədə durum ağırdır, su problemi yaşanır: "Oğlum Elgün Qəhrəmanov 2 ay əvvəl həbsdən buraxıldı.

Dövlət ona həbsdən çıxandan sonra 520 manat pul ödəməlidir ki, həmin pulla dolansın, özünə bir iş tapsın. Pulu 1 həftə ərzində Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan yerli nümayəndəliyi vermeli idi. 2 aydır ki, pulu vermirlər. Elgün iş üçün ötən müddətdə icra hakimiyyətinə az qala hər gün gedir. Deyirlər ki, iş yoxdur, bizdən əl çək. İşsizlik müavinəti də vermirlər. Biz erməni əsirliyində olmuşuq. Elgün uşaqlıq erməni əsirliyində olub. Qızım ermənilər tərəfindən öldürülüb. 2-ci qrup əliləm. Elgünün ailəsi var, 1 azyaşlı uşağı var. Kasıbçılıqlıdan gəlin uşağı götürüb atasının evine gedib. Uşaq evdə qalıb ne yesin? Dərdimizi kime deyirik, çare edən yoxdur. Yazın, bəlkə İlham Əliyevə çatdı, bizə bir dəstək oldular".

Rəsmiyyə Qarayeva deyir ki, həyat yoldaşı rəhmətə gedib. Özünün səhəhində ciddi problemlər var: "Diz qapığı sınbı. Müalicə də etdirə bilmədik. Əsanın ümidi qalmışam. Oğlum Elgün Qəhrəmanov işsizdir. Xahiş edirəm işlə təmin etsinlər. Deyirlər ki, su idarəsində fehle işi var. Bəlkə ora işə götürsünlər. Deyirik, bizi eşidən yoxdur. 40 manat çörəkpulu alıraq. Pensiya ilə dolana bilmirik. Gəlin gedib anasının evində oturub ki, acıdan ölməsinlər. Bir tərəfdən də su yoxdur. Oğlum icra hakimiyyətinə getməkdən yorulub. Bize dövlət sahib çıxın, kömək etsin".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

luq da, başqa sözlə, "Azad Bənnaların Qardaşlığı" deməkdir. Bəzi fikirlərə görə, masonluq Tövratın təlqinlərini olduğu kimi mənimsəyən yəhudiliyin gizli qollarından biridir. Masonlar yəhudilərlə əlaqələrini gizli tutmağı lazımlıdır. XX əsrin II yarısında Türkiyədə masonların təbliğatçıları kimi tanınaraq çap olunan "Mimar Sinan" jurnalı 1983-cü ildə yazırı: "Rituallarımızda Tövratdan saysız nümunələr var".

Bəzi iddialara görə, masonluq 14-cü, bəzilərinə görə isə 18-ci əsrə yaranıb. İlk mason lojası olan Böyük Lojanın 1717-ci ildə Londonda yaradıldığı iddia olunur. Masonların Almaniyada 18-ci əsrde, eləcə Böyük Fransa inqilabında böyük rolü olduğu bildirilir. Ancaq eyni zamanda katoliklərin yaygın olduğu ölkələrdə masonlar təqiblərə məruz qalıb. İtaliya, İspaniya və katoliklərin mövcud olduğu digər ölkələrdə liberal partiyaları "mason partiyaları" adlandırıblar.

Mason metafizikası və simvolikası mədəniyyət və inqəsənətə böyük təsir göstərib. Motsartin "Sehri fleyta" eseri, Londondakı Müqəddəs Pavel kilsəsi, Moskvadakı bir çox kilsələr, ABŞ dollarının dizaynı və s. kimi misallar göstərmək olar. Ancaq masonlar da dönyanın tanınmış fəlsəfi cərəyanlarından çox yararlanırlar. Rus qaynaqlarına görə, masonlar dünyadan tanınmış fəlsəfi Kazim əfəndi Türkiyənin en böyük mason təşkilatı olan Ustad tərəfindən elan edilib.

rində Pifaqor, Komfutsi, Zərdüşt və bir çox başqa müteffekkirlərin fikirlərini mənimsəyiblər.

Masonlar mason lojaları olaraq adlandırılan təşkilatlarda fealiyyət göstərirler. Hər bir mason lojası mərkəzi Baş lojaya tabedir. Hər bir ölkədə bir baş loja mövcuddur. Burada istisna kimi Amerika Birleşmiş Ştatlarının hər bir ştatında ayrıca baş lojaların olduğu bildirilir. Bir ölkədə fealiyyət göstərən mason lojaları bir-biri ilə əlaqələr quraqlığı münasibətlərini genişləndirir, onların ümumi fealiyyətləri isə baş loja tərəfindən koordinasiya edilir. Masonluq mərasimlərin və toplantılarının gizli həyata keçirilməsi səbəbindən insanlar tərəfindən əsirlər boyu müzakirə edilib və daim maraq obyekti olaraq qalıb.

Bəziləri deyir ki, masonluq bütün insanlara barış və xoşbəxtlik arzulayır və bunun üçün inkişafı vacib sayır. Lakin çoxları da qeyd edir ki, masonluq dünyada siyasi çanaxmaların, humanitar fəlakətlərin yaradılması, onun idarə edilməsində çox maraqlıdır. Və bu məqsədlərinə həyata keçirmək üçün müxtəlif taktika və strategiyalardan istifadə edirlər.

Maraqlıdır ki, masonlar arasında müsəlman din xadimləri də olub. Məsələn, iddialara görə, Şeyxülislam Musa Kazim əfəndi Türkiyənin en böyük mason təşkilatı olan Ustad tərəfindən elan edilib.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 161 (7050) 28 iyul 2018

Keçmiş arvadına alimenti qəpiklə verdi - 70 kilo..

Hindistanın Çandıraş şəhər sakini alimenti qəpik pullarla ödəyən ərinin məhkəməyə verib. Bu barədə "Hindustan Times" nəşri xəber verib. İmkənli vəkil 2014-cü ilde boşanmaq üçün məhkəməyə müraciət edib. Məhkəmə hər ay arvadına 25 min rupi məbləğində aliment ödəmək qərarı çıxarıb. Kişi qərarı ignor edib və məhkəmə növbəti instansiyaya qədər davam edib. Nəhayət, kişi məglub olub və alimenti vermək qərarına gəlib. Keçmiş ər alimenti dörd yüzlük kupyura və 24.6 min rupi olaraq, amma qəpiklərə ödəyib. Xirdaların ümumi çəkisi 70 kilogram olub.

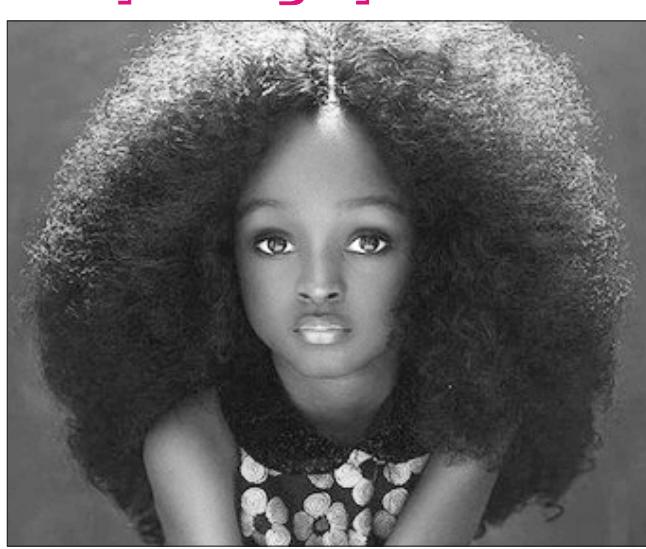
Qadın bildirib ki, keçmiş əri bunu qəsdən edir və məqsədi onu aşağılamadır. Kişi isə bildirib ki, heç bir qanun pozuntusuna yol verməyib. Çünkü heç bir qanunda alimentin hansı pullarla ödənməsi barədə dəqiq nəsə göstərilməyib.

2007-ci ildə xəber verildi ki, amerikalı etiraz eləməti olaraq vergini hər biri bir dollar olmaq üzrə dəmir pullarla ödəyib. 12.656 dollar, 7 senti bu formada ödəyən iş adamının ödənişini hesablamaq üçün 75 dəqiqə lazımdı.

Dünyanın ən qəşəng qızı seçildi

Instagram və Britaniya KIV-ləri Nigeriyadan olan uşağı "Dünyanın ən qəşəng qızı" seçiblər. Uşaqın xarici görünüşü barədə "The Mirror" nəşri yazdı. Ceyr adlı qızın şəkillərini fotoqraf Mofe Ba maiva paylaşıb: "Beli, o, bir uşaqdır. Amma o, eyni zamanda bir mələkdir".

Fotoqraf qeyd edib ki, Ceyrin model təcrübəsi olmasa da, azacıq da olsa kameradan qorxmayıb. Ba maiva qeyd edib ki, qızın daha iki bacısı var ki, onlar da gözəl üzləri və güclü xarakterləri ilə seçilirlər. O, bununla da qızın anasını digər bacılarının şəkillərini də yaymaq üçün həvəsləndirib. Bir neçə gün ərzində qı-

zin şəkillərinə minlərlə layk qid ediblər. Pərəstişkarları isə statusunu rus qızı Anastasiya Knyazeva qazanmışdır. Altı yaşlı qız Rusyanın model agentliklərindən biforedakta etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi

fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotoredakte etdiyi və qızı parik geyindirdiyi üçün tə-

ötən il "ən gözəl qız" şəhərlərdə qızı "Allahın bir möcüzəsi" adlandırbılar. Bununla yanaşı, təqnidilər də tapılıb. Onlar da fotoqrafi fotored